

Број 72, 2/2021. /Номер 72, 2/2021.

Vjesnik

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

Вісник

української громади в Хорватії

ISSN 1847-327X

7 років російської військової агресії на сході України: це необхідно зупинити!

Сім років тому Росія вторглася у східну Україну і з тих пір безжально та відкрито знищувала, з повною зневагою, як людей, так і майно. Статистика жахлива, і з часом вона лише погіршується. Внаслідок триваючої воєнної агресії Росії проти України з 2014 року на Донбасі було вбито понад 13 000 осіб та понад 33 000 поранено (включаючи цивільних та військових), а в даний час в Україні перебуває понад 1,5 мільйона внутрішньо переміщених осіб.

Загалом реакція західних демократій підтримує територіальну цілісність України та засуджує відверті та систематичні порушення Росією своїх міжнародних зобов'язань, включаючи кілька узгоджених договорів про припинення вогню.

Зараз Росія знову відкрито нарощує свою військову присутність поблизу українського кордону та посилює свої військові провокації та залякування супроти України.

Міжнародне співтовариство висловило серйозне занепокоєння – і це правильно.

На жаль, західні лідери досі не до кінця зрозуміли, як діє нинішній російський цар, і побоюються, що належна жорстка реакція на його небезпечні провокації може перерости у повномасштабну військову конфронтацію із Заходом; тоді коли Путін інтерпретує такі вагання та коливання зі сторони Заходу як ознаки слабкості, що лише живлять його ненаситний імперіалістичний апетит. Ось чому західні лідери повинні реагувати на нинішні провокації Путіна у проактивний, об'єднаний і рішучий спосіб,

що демонструє однозначну прихильність до незалежності України та її права на самовизначення, що впливає з явного неприйняття українським народом сфери впливу Росії на Україну, а також щодо регіонального миру та стабільності. Вони повинні відноситися до Росії з позиції сили, оскільки це єдина мова, яку розуміє Путін.

Поки західні лідери не нададуть Україні певного шляху до членства в НАТО, запропонувавши їй План дій щодо членства в НАТО, Росія не буде дійсно розуміти, яка позиція НАТО з цього питання. Будь-яка неясність НАТО з цього стратегічного питання підсилить політику Росії щодо регіональної дестабілізації, в тому числі в Україні, на подальшу шкоду Заходу. Західні лідери також повинні встановити свої умови та часові рамки для забезпечення реального виведення російських військових з України, давши зрозуміти Росії, що вона ризикує бути відключеною від міжнародної платіжної платформи SWIFT, якщо вона не виконуватиме такі умови та часові рамки.

Через 7 років російської агресії вже час Заходу надіслати Кремлю однозначне повідомлення про те, що повага територіальної цілісності незалежних держав, включаючи Україну, є обов'язковою і не підлягає обговоренню.

Евген Чолій

Президент Громадської організації «Україна-2050»
Президент Світового Конгресу Українців (2008-2018 рр.)
15 квітня 2021 року

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Видавець: Українська громада Республіки Хорватія
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:
Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek
Tel: 098/ 1933-288
e-mail: vjesnikuz@gmail.com
ISSN 1847-327X

“Vjesnik” je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: 1000 primjeraka
Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

За видавця: Владо Карешин

Za izdavača: Vlado Karešin

Головний редактор: Оксана Мартинюк

Glavni urednik: Oksana Martinjuk

Редакція:

Борис Гралюк, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Славко Бурда, Олесь Беч

Uredništvo:

Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč

Лектор хорватської мови: Нівес Романек

Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буріш Маргета

Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš Margeta

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 4 DELEGACIJA UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE ODALA POČAST TARASU ŠEVČENKU
- 5 ДЕЛЕГАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ВІДДАЛА ШАНУ ТАРАСУ ШЕВЧЕНКУ
- 6 УКЛІН ТОБІ, ТАРАСЕ!
- 6 TARAS ŠEVČENKO I STUDENTI UKRAJINIŠTIKI
- 7 UČENICI OBIJEŽILI 207. OBLJETNICU ROĐENJA TARASA ŠEVČENKA
- 8 ŠEVČENKOVI DANI U ZAGREBU
- 8 ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ У ЗАГРЕБІ
- 9 OŽUJAK JE MJESEC SJEĆANJA NA UKRAJINSKOG GENIJA
- 9 DANI TARASA ŠEVČENKA – INTERNETSKI SUSRET
- 10 ZANIMLJIVE EPIZODE IZ ŽIVOTA TARASA ŠEVČENKA
- 12 UKRAJINSKO-HRVATSKI AKADEMSKI FORUM
- 12 ODRŽANA SJEDNICA VIJEĆA UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE GRADA VUKOVARA
- 13 UKRAJINSKI DOM U VUKOVARU DOBIO NOVU, HORTIKULTURNU DIMENZIJU
- 13 ZDRAVKO VAMPROVAC I NJEGOVA KNJIGA O UKRAJINI
- 15 ОРДЕН «ЗА ЗАСЛУГИ»
- 15 УКРАЇНА I ХОРВАТІЯ РОЗШИРЮЮТЬ НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ
- 16 МІЖНАРОДНИЙ ПРОЕКТ «ОЗЕЛЕНЕННЯ ПЛАНЕТИ»
- 16 MEĐUNARODNI PROJEKT „ZELENO UREĐENJE ZEMLJE“
- 17 КАЛИНА У ХОРВАТІЇ

Церква – наш головний осередок

- 18 СВІТЛИЙ ПРАЗНИК ПАСХИ
- 20 КВІТНА НЕДІЛЯ У ВУКОВАРІ
- 20 СВЯТО ВЕЛИКОДНЯ
- 21 USKRS U GRKOKATOLIČKOJ ŽUPI UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U SLAVONSKOM BRODU
- 22 USKRS U KANIŽI
- 22 DOLAZAK NOVOG SVEĆENIKA U LIPOVLJANE
- 23 ПРОВІНЦІЯ СВЯТОГО АРХАНГЕЛА МИХАЇЛА СЕСТЕР ЧСВВ: НАРИСИ ІСТОРІЇ

Djelatnost naših društava

- 24 У РІЄЦІ ВІДБУВСЯ МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР «УКРАЇНСЬКИЙ РОМАНС»
- 25 УКРАЇНСЬКА МОВА – МОВА БАРВІНКОВА!
- 25 SKIJAŠKO NATJECANJE NACIONALNIH MANJINA GRADA ZAGREBA
- 26 USKRSNI OBIČAJI UKRAJINACA PREDSTAVLJENI NA OTV-u
- 26 TRADICIJA PROSLAVE USKRSA U ZAGREBU
- 27 ПИСАНКА – СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
- 28 ВИВЧАЄМО МОВУ, ЗБЕРІГАЄМО ТРАДИЦІЇ
- 29 RADIONICE UKRAŠAVANJA PISANICA U ZAGREBU
- 29 ЗАНЯТТЯ З ПИСАНКАРСТВА В ЗАГРЕБІ
- 30 ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПИСАНКОЮ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ
- 31 AKTIVNOSTI UKPD “IVAN FRANKO” VUKOVAR TIJEKOM KORONA PANDEMIJE

Vijesti iz Ukrajine

- 32 GOMILANJE VOJSKE
- 32 ZELENSKI PREDLOŽIO PUTINU DA SE NAĐU U VATIKANU
- 33 TRIDESETPETA GODIŠNJICA NUKLEARNE KATASTROFE U ČERNOBILU

Nepoznato o poznatom

- 34 NAJSTARIJE NA SVIJETU: GUDOVAČKA I UKRAJINSKA PISANICA
- 34 MUZEJ „PYSANKA“ U UKRAJINI

- 35 LIJEPA VIJEST

Na naslovnoj stranici i zadnjoj stranici: Ukrajinci Hrvatske odali su počast Tarasu Ševčenku

DELEGACIJA UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE ODALA POČAST TARASU ŠEVČENKU

U mjesecu ožujku Ukrajinci u cijeloj svijetu obilježavaju značajne datume rođenja i smrti velikog ukrajinskog pjesnika, slikara i humaniste Tarasa Hryhorovyča Ševčenka (ukr: Тарас Григорович Шевченко) koji je rođen u selu Morynci u Ukrajini 9. ožujka 1814. godine a umro 10. ožujka 1861. godine u Petrogradu u Rusiji.

Delegacija Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske s predsjednikom Vladom Karešinom odala je počast velikom sinu ukrajinskog naroda, položivši cvijeće kod spomenika Tarasu Ševčenku u Lipovljanim, gdje aktivno djeluje Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“. Na ceremoniji polaganja cvijeća, uz članove Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ i delegacije Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske bio je nazočan i Nikola Horvat, načelnik Općine Lipovljani kojem se Vlado Karešin, predsjednik Ukrajinske zajednice RH u prigodnom govoru zahvalio za dolazak i podršku koju on osobno a i multikulturna općina Lipovljani pruža

Kulturno-prosvjetnom društvu Ukrajinaca „Karpati“. Kao zahvalu, predsjednik Ukrajinske zajednice RH je načelniku darovao knjigu Tatjane Melnik i Nikole Zastrižnog „40 godina Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ukrajina“ Slavonski Brod“.

Nakon svečanosti delegacija se uputila u Zagreb položiti vijenac ispred monumentalnog spomenika Tarasu Ševčenku u prijestolnici Republike Hrvatske, u Ukrajinsku ulicu gdje je postavljen spomenik ukrajinskom i

svjetskom velikanu.

Delegaciji su se pridružili i pripadnici ukrajinske nacionalne manjine iz Zagreba te izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Vasylyl Kyrylyč i treći tajnik Veleposlanstva Ruslan Yegorov.

Prigodnim govorom prisutnima su se obratili veleposlanik Ukrajine u RH Vasylyl Kyrylyč te predsjednik Ukrajinske zajednice RH Vlado Karešin.

Nikola Zastrižni

ДЕЛЕГАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ВІДДАЛА ШАНУ ТАРАСУ ШЕВЧЕНКУ

У березні українці у всьому світі відзначають знаменні дати народження та смерті великого українського поета, художника та гуманіста Тараса Григоровича Шевченка, який народився в селі Моринці в Україні 9 березня 1814 року, а помер 10 березня 1861 року в Санкт-Петербурзі в Росії.

Делегація Української громади Республіки Хорватія на чолі з головою Владо Карешиним вшанувала пам'ять великого сина українського народу, поклавши квіти до пам'ятника Тарасу Шевченку в Липовлянах, де активно діє Культурно-просвітне товариство «Карпати». У церемонії покладання квітів взяли участь члени Культурно-просвітнього товариства українців "Карпати" та делегація Української громади Республіки Хорватія, а також голова міської районної адміністрації Нікола Хорват, якому голова Української громади РХ Владо Карешин подякував за прибуття та підтримку, яку він особисто, а й мультикультурний район Липовляни надають Культурно-просвітньому товариству українців "Карпати".

На знак подяки голова Української

громади Республіки Хорватія подарував міському голові Ніколі Хорвату книгу Тетяни Мельник та Миколи Застрижного «40 років Українському культурно-просвітньому товариству «Україна» Славонський Брод».

Після церемонії делегація вирушила до Загреба, щоб покласти вінок перед пам'ятником Тарасу Шевченку в столиці Республіки Хорватія, на вулиці Українській, де встановлено пам'ятник українському та світовому велетню.

До делегації приєдналися представники української національної меншини із Загреба та Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Хорватія Василь Кирилич та третій секретар Посольства Руслан Єгоров.

Перед присутніми виступили Посол України в Республіці Хорватія Василь Кирилич та голова Української громади Республіки Хорватія Владо Карешин.

Микола Застрижний

УКЛІН ТОБІ, ТАРАСЕ!

Українці міста Загреб разом з представниками Посольства України в Республіці Хорватія вшанували пам'ять видатного письменника, справжнього патріота і великого сина України – Тараса Григоровича Шевченка. Присутні поклали квіти до пам'ятника Тарасу Шевченку на вулиці Українській, в столиці Хорватії. Пам'ятник Тарасу Шевченку в Загребі – гордість українців Хорватії.

Для українців Тарас Шевченко став символом волі, національного духу та відродження. Творчість великого письменника активізувала національну свідомість українців. Шевченкова любов до рідної держави і нині єднає українців у боротьбі за незалежність і територіальну цілісність.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО І СТУДЕНТИ УКРАЇНІСТИКИ

Традиційно, кожного року, після зимових іспитів і канікул, новий семестр україністики на Філософському факультеті Загребського університету розпочинається у березні відзначенням Дня Тараса Шевченка. Студенти зустрічають цю дату читанням, декламуванням поезій великого поета.

У Польщі, наприклад, університетська україністика організовує

конкурс на краще декламування творів Кобзаря. Хорватські студенти, як учасники конкурсу, нерідко повертаються з відзнаками переможців. І якщо у польських університетах навчається чимало вихідців з України, студенти хорватської україністики, як правило, вихідці з Хорватії. Вже на першому курсі вперше чують одну з слов'янських мов, так близьку до хорватської, а

на другому курсі, після прослуханих лекцій з історії української літератури – фольклору, середньовіччя, бароко, весняний семестр розпочинають з вивчення літератури першої половини XIX ст. – від Котляревського до Шевченка. Проте, порушуючи хронологію викладання предмету, березень починається вшануванням Тараса Шевченка. Великому письменнику присвячується вступна лекція – відображення його життєвого шляху від народження у бідній кріпацькій родині до зростання у видатного поета, художника, національного пророка. Шевченко був небаченим явищем у російській імперії, відрізнявся баченням явищ, які імперські поети уславлювали, і які він називав своїм ім'ям. Він вітав визвольну боротьбу чеченського народу проти царських загарбників; немов український Нострадамус передбачив у поемі «Сон» неминучу загибель імперії, висміяв царизм і його оспівувачів як зло, виявив свій талант у

великому колі жанрів, тем, створив символічні образи України.

Студенти починають знайомство з творчістю великого українця вивченням першого твору «Кобзаря» – вступу, відомого початковими рядками, які знають всі українці – «Рече та стогне Дніпр широкий». Хорватські україністи пізнають конкретність зображення – величний пейзаж України, змальований багатством кольорів, тонів, контрастом світла і тіні – відповідно до поетики літератури романтизму. Водночас – це алегорія України, уособленої в образі Дніпра, як втілення народу в його силі, сповненої гніву, що прорветься визволенням з ярма, як це передвістив пророк України. Студенти дізнаються про сприйняття України в Хорватії, про що розповідає книга „Hrvatska ševčenkiana“ бібліотеки Ucrainiana Croatica, де представлено кращі публікації хорватських авторів про українського генія. Дізнаються, що перший серед південних слов'ян переклад поета було зроблено саме в Хорватії, а здійснив його тоді молодий письменник і майбутній класик Аугуст Шеноа, який у 1863 році переклав знаменний вірш «Розрита могила», чим уперше представив назву України в хорватський

літературі.

Студенти дізнаються про прекрасні пісні на слова поета, що характерне для всієї української літератури цього періоду – від Котляревського до Шевченка. Слухаючи українські класичні романи, хорватські студенти краще засвоюють нову для них мову, засвідчуються у багатстві української культури, враховуючи і музичну. В цьому допомагає аудіо книга „Ukrajina. Glazbeno putovanje“ як розповідь про історію України мовою музичного мистецтва. Неабияке значення має опублікована видавництвом Matica hrvatska збірки поезій. Двомовне видання допомагає порівнювати оригінал і переклади, які здійснила академік Антица Менац.

Відзначення Дня Тараса Шевченка завершується конкурсом на краще декламування початкового віршу «Кобзаря», що є стартом до іспиту з української літератури, який студенти складатимуть влітку. Поєднанням лекційного і творчого матеріалу, студенти україністики Загребського університету традиційно відзначають величний день України – День Тараса Шевченка.

Євген Пащенко,
викладач курсу літератури першої половини XIX століття

UČENICI OBLJEŽILI 207. OBLJETNICU ROĐENJA TARASA ŠEVČENKA

Učenici OŠ Antuna Bauera Vukovar, PŠ Petrovci koji izučavaju Ukrajinski jezik i kulturu po Modelu C obilježili su 207. obljetnicu rođenja velikog ukrajinskog pjesnika i slikara Tarasa Ševčenka.

Taras Ševčenko je najveći sin ukrajinskog naroda i posebno cijenjeni simbol ukrajinske nacionalne povijesti i kulture, genijalni ukrajinski pjesnik, slikar, prosvjetitelj i mislilac. Njegova zbirka „Kobzar“ označava početak novog doba u ukrajinskoj književnosti i u razvoju modernog ukra-

jinskog jezika. Posebno se ističe njegova domoljubna poezija koja je aktualna do današnjih dana.

Učenici su, uz pomoć učiteljice Tetyane Kochnyeve, pripremili referate o životu i stvaralačkom putu pjesnika i njegovom vizionarskom viđenju Ukrajine. Također su izveli recitacije znamenitih djela Tarasa Ševčenka na ukrajinskom jeziku kroz video prezentaciju koja je bila objavljena na web stranicama škole i društvenim mrežama.

Tetjana Ramač

ŠEVČENKOVI DANI U ZAGREBU

Svake godine u prvoj polovici ožujka, Ukrajinci diljem svijeta sjećaju se Velikog Kobzara, umjetnika Ukrajine - Tarasa Ševčenka. Tijekom 47 godina života dao je ogroman doprinos ukrajinskoj kulturi svojim umjetničkim stvaralaštvom, pjesmom, izvanrednom ljubavlju prema majci Ukrajini. Oko 1200 spomenika diljem svijeta podignuto je u spomen Tarasu Ševčenku, a u gradu Zagrebu Ukrajinci su odali počast veličanstvenom Tarasu u blizini spomenika podignutog u

Ukrajinskoj ulici nakon što su pročitali ulomke iz Kobzara.

Video posvećen radu Tarasa Ševčenka možete pogledati na službenom YouTube kanalu Veleposlanstva Ukrajine u Hrvatskoj. Inicijativi su se pridružili učenici koji pohađaju ukrajinski jezik i kulturu po Modelu C u Zagrebu, te su u svakom mladmom srcu odjekivale pjesme Tarasa Ševčenka. Osim toga, djeca su stavila pjesnikove misli na papir, ilustrirajući njegova djela te interpretacijom stihova.

Oksana Pinčuk

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ У ЗАГРЕБІ

Щороку, в першій половині березня, українці по всьому світу, в кожному куточку земної кулі згадують про Великого Кобзаря, митця України – Тараса Григоровича Шевченка. За свої 47 років життя він вніс величезний доробок в українську культуру своєю художньою творчістю, прозою, надзвичайною любов'ю до своєї неньки – України. Тарасу Шевченку встановлено близько 1200 пам'ятників по всьому світу, й в місті Загреб українці вшанували пам'ять величного Тараса біля пам'ятника, що зведено на вулиці Українській, прочитавши уривки з Кобзаря. Відео, присвячене творчості Тараса Шевченка можна переглянути на офіційному YouTube

каналі Посольства України в Хорватії.

Учні, що вивчають українську мову та культуру по моделі Ц в Загребі долучилися до ініціативи і в кожному юному серці відголоском пролунали вірші Тараса Шевченка. Окрім того, діти перенесли на папір думку поета, проілюструвавши твори і продекламувавши вголос "Заповіт", "Мені однаково", "Молитва", "На панщині", "Якби ви знали, паничі", "Рече та стогне Дніпр широкий", "Кріпацькі пісні". На уроці, присвяченому життю та творчості Т. Г. Шевченка згадували цікаві факти з життя і обговорювали думки поета в його поемах та малюнках.

Оксана Пінчук

OŽUJAK JE MJESEC SJEĆANJA NA UKRAJINSKOG GENIJA

Članovi UKPD „Taras Ševčenko“ iz Kaniže odali počast Tarasu Ševčenku

Ožujak je mjesec sjećanja na najvećeg ukrajinskog genija, književnika, pjesnika, akademskog slikara, borca za slobodu i neovisnost Ukrajine, Tarasa Ševčenka. Gdje god žive Ukrajinci, svake godine u ožujku sjećaju se svog proroka.

Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Taras Ševčenko“ iz Kaniže imaju misiju odati počast ukrajinskom piscu čije ime nosi njihova udruga. U ožujku u Kaniži zvuče riječi Tarasa Ševčenka, riječi njegove volje, oporuke, te poziv na borbu za slobodu. Taras Ševčenko je bio navjestitelj novog života, narodni prorok koji je patio zbog sudbine svog naroda,

pa je potomcima ostavio duhovne oporuke koje se prenose s generacije na generaciju. Veličinu i ljepotu ukrajinske riječi Taras Ševčenko je podigao na najviše visine.

Njegovu mudru i duševnu poeziju interpretirali su najmlađi članovi Udruge koji ujedno pohađaju i nastavu Ukrajinskog jezika u školi. O životu i književnom stvaralaštvu Tarasa Ševčenka govorili su voditelji programa prof. Oksana Martinjuk i Andrej Has. Predstavljena je izložba dječjih likovnih radova „Volite svoju Ukrajinu... Taras Ševčenko“ (ukr. „Свою Україну любити... Тарас Шевченко“).

Kroz referate, poeziju i izložbu, članovi UKPD „Taras Ševčenko“ Kaniža prikazali su sve što je Taras Ševčenko želio reći, sve što je volio, čemu je težio. Jednostavnost i mudrost, iskrenost srca, duboko značenje u riječima velikog pisca ne gube se tijekom vremena. Taras Ševčenko je uvijek aktualan.

Mirjana Has

DANI TARASA ŠEVČENKA – INTERNETSKI SUSRET

Učenici OŠ Antuna Bauera i Nikole Andrića iz Vukovara, koji izučavaju Ukrajinski jezik i kulturu po Modelu C sa svojom učiteljicom Tetyanom Kochnyevom sudjelovali su u internetskom susretu Ukrajinaca Hrvatske koje je organiziralo Veleposlanstvo Ukrajine u RH povodom odavanja počasti velikom ukrajinskom pjesniku Tarasu Ševčenku.

U video prezentaciji pod nazivom „Idem k tebi Tarase“ koju je započeo veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Vasylj Kyrylyč, sudjelovali su učenici Osnovne škole „Antuna Bauera“ Roko Centner, Sergej Semenjuk, Roman Mazurek i Anđela Simeunović učenica Osnovne škole „Nikole Andrića“. Učenici su recitirali pjesme Tarasa Ševčenka na ukrajinskom jeziku.

Tetjana Ramač

ZANIMLJIVE EPIZODE IZ ŽIVOTA TARASA ŠEVČENKA

O poznatom ukrajinskom književniku i akademskom slikaru Tarasu Ševčenku je puno napisano, ali postoje zanimljive epizode iz njegova života o kojima još uvijek znamo vrlo malo.

- Taras Ševčenko je rođen u kmetskoj obitelji u ukrajinskom selu Morynci, u Kyjivskoj guberniji tadašnje carske Rusije (danas Čerkaska županija, središnja Ukrajina) i bio je jedno od sedmero djece.
- Ševčenkovi preci po ocu potjecali su od zaporiških kozaka, majčina obitelj bila je iz Prikarpatja (ukr: Прикарпаття).
- Djed budućeg pjesnika bio je pismen seljak. Znao je čitati i pisati, pričao zanimljive priče, zato je mali Taras volio provoditi vrijeme s njim.
- S devet godina umire mu majka, a dvije godine kasnije i otac.
- Nakon smrti majke, dječak je bio prisiljen puno raditi – služio je đakonu obavljajući razne poslove.
- S četrnaest godina postao je sluga na dvoru zemljoposjednika Pavla Engelhardta.
- Kao dijete, Taras se nije volio igrati s dječacima, najčešće se igrao sa svojim sestrama i djevojkom iz susjedstva Oksanom, koja mu je postala prva simpatija i ljubav.
- Prvu ljubav, možda i najjaču, prekinuo je zemljoposjednik Pavlo Engelhardt povećavši sa sobom Tarasa u daleku stranu zemlju a u siječnju 1840. Oksanu Kovalenko oženio je kmet iz sela. Kad se Taras napokon oslobodio i vratio u svoje selo, Oksana je već bila udana žena. Taras Ševčenko je zadržao njen lik u svom srcu cijeli život i više puta je iskazao u svojoj poeziji.
- Osnovno obrazovanje budućeg utemeljitelja ukrajinske književnosti bilo je dvogodišnje učenje u crkvenoj školi kod lokalnog đakona, a većinu svoga znanja duguje prelijepoj barunici Sofiji Engelhardt, supruzi gospodara. Ona je naučila Tarasa poljski i francuski jezik. Barunica je izravno utjecala na kulturni razvoj Ševčenka, pomažući dječaku da uči jezike, sluša glazbu i čita knjige iz njihove bogate knjižnice.
- Obitelj Engelhardt je primila Ševčenka kod sebe na službu kada je imao četrnaest, a otišao je od njih kada mu je bilo dvadeset i četiri godine.
- Taras Ševčenko bio je čovjek niskog rasta (164, 46 cm).
- U proljeće 1838. god. ruski pjesnik Vasilij Žukovski i slikar Karl Brjulov odlučili su otkupiti nadarenog mladića Tarasa iz kmetstva. Pristao je pustiti Tarasa i njegov gospodar Pavlo Engelhardt, ali tada je tražio nevjerovatan iznos u to vrijeme – 2.500 rubalja. Da bi pronašao novac koji mu je potreban, Brjulov je naslikao portret Žukovskog i prijatelji su portret prodali na dražbi. Portret je prodan 22. travnja 1838. godine, a već 25. travnja Taras je dobio slobodu.
- S oslobođenjem od kmetstva Ševčenko je dobio mogućnost upisati i uspješno završiti Umjetničku akademiju u Sankt Peterburgu.
- Kao slikar, Taras Ševčenko zauzima jedno od najčasnijih mjesta u ukrajinskoj likovnoj umjetnosti.
- 835 Ševčenkovih slika sačuvane su u izvornicima, a dijelom i u gravurama na drvu i metalu. Slike su izrađene tehnikama ulja, tuša, akvarela, grafitnom olovkom i tehnikom bakropisa. Međutim, samo mali dio umjetničkih djela ima autorske potpise, a datumi nastanka uglavnom su nepoznati.
- Tradicionalno, na portretima u udžbenicima, Ševčenko izgleda kao stariji muškarac strogog lica, s visokim šeširom, u bundi. Zapravo, nakon puštanja na slobodu, bivši je kmet postao pomodni portretist u Sankt Peterburgu, imao je dobra primanja i stoga se odijevao prilično moderno.
- Godine 1861. Taras Ševčenko je o svom trošku izdao knjigu „Bukvar“. Knjiga je imala nakladu od 10 000 primjeraka i bila je namijenjena opismenjavanju u besplatnim školama.
- Ševčenko je uspio stvoriti jednu od najpopularnijih knjiga ukrajinske klasične književnosti. Radi se o zbirci poezije

"Kobzar", koja je pretiskana više od 8 milijuna puta.

- Poezija ukrajinskog majstora riječi prevedena je na više od stotinu jezika. Među njima su japanski, korejski, arapski i međunarodni jezik esperanto. Većina prijevoda napravljena je na poljski, engleski i ruski jezik.
- Ševčenko nikada nije bio oženjen, ali je imao veze sa ženama. Iako nije bio lijep, žene su ga voljele.
- Općenito, Taras Ševčenko bio je slobodan samo 12 od 47 godina svog života. Međutim, kako povijest pokazuje, to ga nije spriječilo da utječe ne samo na svoje suvremenike već i na buduće generacije Ukrajinaca.
- Postoje dva groba Tarasa Ševčenka. Prvi se nalazi u Sankt Peterburgu na smolenskom groblju, drugi - na brdu „Černeča hora“ u blizini grada Kaniva u Ukrajini. Osjetivši približavanje smrti (u to vrijeme bio je u Rusiji), Taras Ševčenko je zatražio da ga pokopaju u svojoj domovini Ukrajini. Prvi put je pokopan u Sankt Peterburgu, a 58 dana kasnije je ponovno sahranjen u ukrajinskom gradu Kanivu, na obali rijeke Dnipro.
- Taras Ševčenko je osoba kojoj je posvećen najveći broj spomenika u svijetu. Spomenici ukrajinskom pjesniku postavljeni su u 1384 grada po cijelome svijetu i isto tako u glavnom gradu Hrvatske - Zagrebu. Taras Ševčenko je postao

kulturna figura. Više spomenika od Tarasa Ševčenka u svijetu ima samo Isus Krist.

S ukrajinskog jezika prevela Oksana Martinjuk

Taras Ševčenko

Seoska obitelj: Autor slike Taras Ševčenko

Problem genetskih korijena populacije na prostoru od Ukrajine do Hrvatske

23. ožujka 2021. godine, u sklopu projekta "30 događaja u Hrvatskoj prigodom 30. godišnjice obnove neovisnosti Ukrajine", održano je prvo zasjedanje Ukrajinsko-hrvatskog akademskog foruma (UHAF) koje je Veleposlanstvo Ukrajine u RH pokrenulo u listopadu 2020. Glavni je cilj UHAF-a biti trajna platforma za akademske rasprave o širokom spektru pitanja ukrajinsko-hrvatskih odnosa. Prva sjednica je bila posvećena pitanju genetike, a cilj – predložiti suvremene spoznaje o genetskoj slici čovjeka na prostoru od Ukrajine do Hrvatske. Sjednici su prisustvovali znanstvenici iz Hrvatske, Ukrajine, SAD (oko 100 sudionika). Tema je bila usmjerena na ilustriranje genetičke slike čovjeka iz prapovijesnih vremena, što predstavlja temelj za daljnja istraživanja

pitanja etnogeneze Ukrajinaca i Hrvata.

S referatima su nastupili Dragan Primorac, dr. znanosti, profesor Sveučilišta u Splitu i Sveučilišta u Pensilvaniji, predsjednik Hrvatskog društva za humanu genetiku; Damir Marjanović, dr. znanosti, profesor Sveučilišta u Sarajevu; Alexey G. Nikitin, dr. znanosti, profesor u Department - Grand Valley State University; Olga Utjevska, dr. bioloških znanosti, prof. genetike i citologije Harkovskog nacionalnog sveučilišta; Sergij Segeda, doktor povijesnih znanosti, profesor, vodeći istraživač Instituta za etnologiju Nacionalne akademije znanosti Ukrajine, Lavov.

Takvo okupljanje znanstvenika je prvo u proučavanju genetskih tekovina na putovima prastarih migracija. Istraživanja upućuju na migracijska kretanja u prošlosti, još u predslavensko razdoblje. Predložene genetske formule upućuju na tijesnu povezanost genetske informacije kod čovjeka na tim terenima. Izlaganja su ilustrirana opsežnom vizualnom građom koja upućuje na značajne napore i rezultate istraživanja u domenu genetike.

Izlaganja je pratio široki krug slušatelja iz znanstvenih ustanova, sveučilišta Ukrajine i Hrvatske. Izlagači su predložili veliku znanstvenu građu koja upućuje na tijesnu povezanost između obilježnih prostora u najranije periode ljudske egzistencije - od ledenoga doba do narednih razdoblja prapovijesti. Predloženi radovi su izazvali vidljiv interes kod slušatelja, dali poticaje za daljnja istraživanja. Na temelju izloženih radova planira se objaviti zbornik u biblioteci Ucrainiana Croatica koji bi potakao na nova istraživanja. Ona se očekuju s narednom sjednicom Forumu koja se planira krajem godine i bila bi usmjerena na etapu ukrajinsko-hrvatskih komunikacija od ranoga srednjovjekovlja i nadalje.

Dr. sc. Jevgenij Paščenko, prof. koordinator hrvatske sekcije Forumu

U subotu, 27. veljače 2021. godine Vijeće ukrajinske nacionalne manjine Grada Vukovara održalo je sjednicu kojom je predsjedavala Nikolina Vasilek, predsjednica Vijeća. Vijećnici su usvojili Izvješće o radu i Izvješće o financijskom poslovanju za 2020. godinu, koja će biti objavljena u Službenom vjesniku grada Vukovara.

Na sjednici je pripremljeno očitovanje o primjeni Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina na području djelovanja vijeća koje se dostavlja gradskoj upravi te objedinjeno sa

očitovanjem vijeća ostalih nacionalnih manjina prosljeđuje Ministarstvu pravosuđa i uprave.

Razgovaralo se o programima za ukrajinsku nacionalnu manjinu koji su uvršteni u Operativni program Vlade RH za razdoblje 2021.-2024. Razmatrale su se aktivnosti koje se trebaju poduzeti za realizaciju navedenog programa, osobito u dijelu koji se odnosi na izgradnju Ukrajinskog doma, mogućnostima stvaranja podružnice Središnje knjižnice Ukrajinaca u Vukovaru, o savjetniku za školstvo pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja dr.

Predsjedavajuća je upoznala nazočne s akcijom prikupljanja donacija Ukrajinske zajednice RH za pomoć stradalima u razornom potresu koji je zahvatio Sisačko-moslavačku županiju, te o projektu Ljetne škole za ukrajinski jezik i kulturu i početku anketiranja zainteresiranih polaznika.

Vijećnici su informirani o planu rada Veleposlanstva Ukrajine u RH za 2021. godinu, koji je predstavljen na sastanku s veleposlanikom Ukrajine u RH putem Zoom platforme 18. veljače 2021.

Raspravljalo se o predstojećem popisu stanovništva i o aktivnostima koje bi se mogle poduzeti na terenu, kako bi pozvali pripadnike/ce ukrajinske nacionalne manjine na slobodno izjašnjavanje o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Vera Matušinski

UKRAJINSKI DOM U VUKOVARU DOBIO NOVU, HORTIKULTURNU DIMENZIJU

Predsjednik Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ivan Franko“ Vukovar, Stefan Bojko je 17. ožujka 2021. godine organizirao članove Udruge za jedan važan pothvat oko Ukrajinskog doma u Vukovaru koji je trenutno u završnoj fazi izgradnje. Naime, članovi ukrajinske udruge su kupili, dovezli i posadili lijepe tuje u

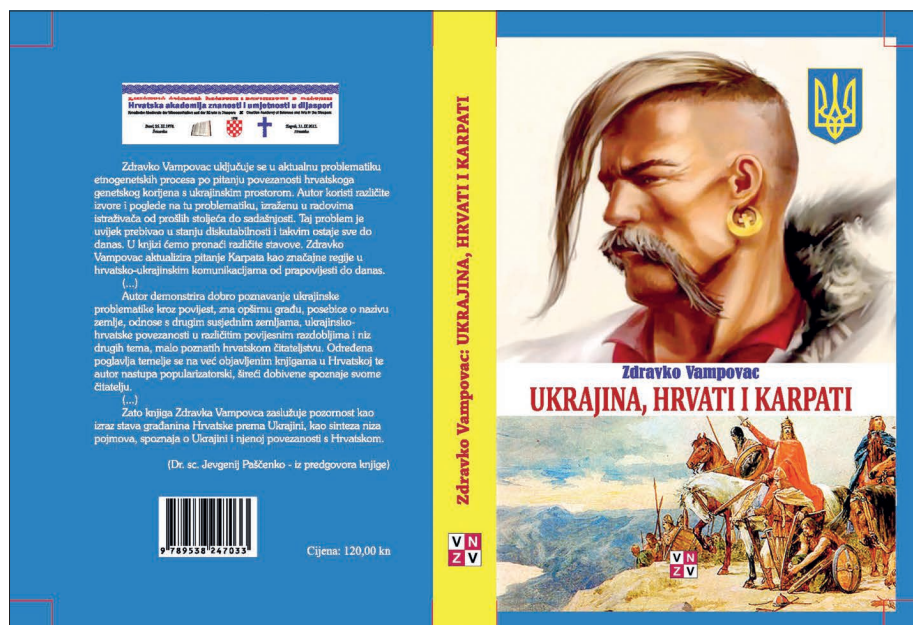
dvorištu Doma.

Prvi predsjednik ovog Društva, Vasilj Voras je ovaj događaj podigao na još višu razinu time što je poklonio i osobno zasadio dvije kalyne (hudike) koje su simbol Ukrajine. Kalyna je grm i raste skoro u svakom dvorištu, dok Ukrajinke koji žive izvan Ukrajine podsjeća na domovinu.

Članovi UKPD „Ivan Franko“ iz Vukovara i članovi Ukrajinske zajednice RH se nadaju da će Ukrajinski dom uskoro biti završen i spreman za promociju ukrajinske gostoljubivosti za sve goste a svojim interijerom i eksterijerom biti ponos Ukrajinaca Vukovara.

Tetjana Ramač

ZDRAVKO VAMPOVAC I NJEGOVA KNJIGA O UKRAJINI

svoj, knjige o prirodnim fenomenima od prirodnog okoliša do kozmičkih prostora koje on predstavlja kao svojevrsna otkrića. Uvijek teži prikazati predmet pozornosti originalnom interpretacijom, sagledavajući temu iz posve novoga, ponekad neobičnog rakursa.

Knjiga Zdravka Vampovca o Ukrajini posebice je zanimljiva kao svjedočenje čovjeka iz prijateljske zemlje s pričom o prijateljskoj zemlji. Vampovac nije opterećen obvezama nekih političkih ili stručnih determinanti. Njegova knjiga izražava građanski stav, doživljaj Ukrajine čovjeka iz Hrvatske. Pisac je posjećivao Ukrajinu, upoznao je ljude, knjige, pretvorivši svoje spoznaje u dinamičnu ekspresiju doživljaja. To doživljavanje je dobro namjerno, ispunjeno težnjom prikaza zemlje prema kojoj autor nastupa kao

Razvoj uzajamnih odnosa Hrvatske i Ukrajine potiče težnje prema daljnjim upoznavanjima na različitim razinama – od znanstvenih do građanskih poduhvata. Upravo je u takvom ozračju nastala knjiga

Zdravka Vampovca o Ukrajini. To nije prva ni jedina knjiga autora o drugim zemljama u kojima pisac vidi posebnost i svoje utiske prenosi hrvatskom čitateljstvu. Takve su njegove knjige o Armeniji, Švicarskoj ali i o Hrvat-

onaj koji prebiva u poznavanju, upoznao je i želi podijeliti svoje spoznaje s hrvatskim čitateljstvom.

Knjiga o Ukrajini donosi cijeli niz takvih pristupa i zaključaka – od poznatih čimbenika koje autor prenosi kao opću, nužnu građu, predstavljajući ovu zemlju do onih pokrivenih velom tajne, hipotetskih, vezanih za problem etnogeneze, pradačnih veza između Hrvatske i Ukrajine. Pisac teži pružiti sagledavanje zemlje sa svih strana, koristi brojne izvore, pretvarajući tekst u svojevrsni zbor glasova. Prostor svoje knjige dijeli s drugim autorima, tako da su uključeni i suvremeni ukrajinski autori, nastupajući kao dionici ove priče o Ukrajini. Zahvaljujući tome, rad je obilježen različitim pristupima temi od povijesnih pregleda do tumačenja određenih diskutabilnih pitanja. Autor demonstrira dobro poznavanje ukrajinske problematike kroz povijest, poznaje opširnu građu, posebice o nazivu zemlje, odnose s drugim susjedskim zemljama, ukrajinsko-hrvatske povezanosti u različitim povijesnim razdobljima i niz drugih tema, malo poznatih hrvatskom čitateljstvu. Zdravko Vampovac uključuje se u aktualnu problematiku etnogenetskih procesa, u pitanje povezanosti hrvatskog genetskoga korijena s ukrajinskim prostorom. Autor koristi različite izvore, poglede na tu problematiku izražavanu u radovima istraživača od prošlih stoljeća do sadašnjosti. Taj problem je uvijek prebivao u stanju diskutabilnosti i takvim ostaje sve do danas. U knjizi ćemo pronaći različite stavove. Vampovac aktualizira pitanje Karpata kao značajne regije u hrvatsko-ukrajinskim komunikacijama od prapovijesti i nadalje. U knjizi je obrađena važna informativna baza iz knjižnice *Ucrainiana Croatica*, pa tako i o ukrajinskim Karpatima i drugim regijama.

Zaslugom pisca je predočavanje dramatičnih razdoblja i događaja u povijesti Ukrajine kao što je Gladomor s početka 1930-tih godina, represije staljinizma na ukrajinskim terenima, nacistička intervencija u Drugom svjetskom ratu i ukrajinski antifašizam. Ne manje je problematično sadašnje stanje u Ukrajini, posebice poslije ruske agresije na Ukrajinu okupiranjem poluotoka Krim i iniciranjem rata u istočnim predjelima – u Donbasu.

Ovom publikacijom Zdravko Vampovac uključuje se u svojevrsni ukrajinsko-hrvatski dijalog koji se postupno razvija u objema zemljama. Važno je naglasiti da se radi o razvoju, širenju prijateljskih veza, koje se izražavaju u poduhvatima, publikacijama – ponajprije na građanskoj razini. Na ukrajinskoj strani postoji već opširna baza

prohrvatskih publikacija kao izraz svojevrsne ukrajinske kroatofilije. To se posebice odnosi na pitanje etnogeneze Hrvata u svjetlu koje se širi predodžba o zapadnoukrajinskim regijama i tamošnjem stanovništvu kao nekoj hipotetskoj pradomovini Hrvata. Neke lokacije imenovane su kao prijestolnica Bijelih Hrvata s vizijom postojanja gradova, kneževina i slično. To nailazi na odjek u medijima i prihvaća se kao realnost. Mada takve tvrdnje zahtijevaju konkretna materijalna svjedočenja, ponajprije arheološka, od strane znanstvenika vode se istraživanja koja bi u budućnosti morala ocrtati konture slavenskih kultura na tim terenima, srodnih s bazom podataka s hrvatskih slavenskih terena.

U svemu tome knjiga Zdravka Vampovca nastupa kao svojevrsno uključivanje u taj dijalog, u kojemu hrvatski autor nastupa s knjigom o Ukrajini kao svojevrsnoj prezentaciji te zemlje. Treba reći da je na ukrajinskoj strani, nažalost, još uvijek odsutna slična prezentacija u formi knjige koja bi predstavila povijest Hrvatske, kao uvod u daljnje upoznavanje zemlje. S druge strane, kroatistika u Ukrajini, kao i ukrajinistika u Hrvatskoj pružaju i posjeduju već značajnu informativnu bazu istraživanja iz različitih domena književnosti, jezikoslovlja i drugih sfera.

U smislu informativne prezentacije Ukrajine u Hrvatskoj, knjiga Zdravka Vampovca je dobrodošla i potrebna za suvremenu spoznaju. To je, da ponovimo, rad prijatelja Ukrajine. Takav značaj knjige posebice vidljiv u kontrastivnoj usporedbi s nekim susjednim zemljama, gdje ukrajinska tematika nastaje kao nastavljanje informativne agresije protiv Ukrajine koju vodi poznati agresor. Zato knjiga Zdravka Vampovca zaslužuje pozdrav kao izraz stava građanina Hrvatske prema Ukrajini, kao sinteza niza pojmova, spoznaja o Ukrajini i njenoj povezanosti s Hrvatskom.

Jevgenij Paščenko

Zdravko Vampovac

ОРДЕН «ЗА ЗАСЛУГИ»

Посол України в РХ Василь Кирилич вручив дружині покійного Почесного консула України в Хорватії Ніколи Турчича орден "За заслуги" III ступеня

5 квітня 2021 року Посол України в РХ Василь Кирилич вручив дружині покійного Почесного консула України в Хорватії Ніколи Турчича орден "За заслуги" III ступеня, яким нагородив його Президент України Володимир Зеленський за активну благодійну і гуманістичну діяльність.

Дружині покійного Ніколи Турчича також було вручено медаль Міністерства оборони України «З Україною в серці» за особистий вклад у реабілітацію в Хорватії українських військовослужбовців – учасників АТО/ООС.

Посольство України в Республіці Хорватія

УКРАЇНА І ХОРВАТІЯ РОЗШИРЮЮТЬ НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

11 березня 2021 року в офісі Хорватської сільськогосподарської палати (ХСП) підписано Меморандум про співпрацю між Радою експортерів та інвесторів при МЗС України і Хорватською сільськогосподарською палатою.

З українського боку Меморандум підписав Посол України в Республіці Хорватія Василь Кирилич, з хорватського – Президент ХСП Младен Якоповіч.

Меморандум закладає основи для подальшого розширення співробітництва між Україною та Хорватією в аграрній сфері шляхом надання взаємної підтримки двостороннім заходам торговельного, інвестиційного та ділового характеру, а також сприяння обміну навчальними програмами між РЕІ та ХСП.

Укладення Меморандуму стало продовженням заходів Посольства щодо розширення укра-

їнсько-хорватської взаємодії в аграрній сфері та за результатами двосторонніх агрофорумів (онлайн), які відбулися за ініціативи української дипустанови 14.05.2020 та 23.02.2021.

Довідково: Хорватська сільськогосподарська палата (Hrvatska poljoprivredna komora) – головна сільськогосподарська організація в Хорватії, заснована у 2009 році.

ХСП представляє інтереси близько 75 000 сімейних агрогосподарств, ферм, компаній та асоціацій у комунікації з Урядом, Міністерством сільського господарства та іншими державними органами Хорватії, а також в міжнародних асоціаціях, зокрема на рівні Європейського Союзу. Палата бере участь у роботі майже 60 комітетів (комісій) на національному рівні та на рівні ЄС. ХСП є членом найвпливовішої європейської сільськогосподарської організації Сора-Cogesa.

Фокус діяльності ХСП спрямовується на розвиток агросектору відповідно до кращих практик через консультації, освіту та інформування з метою його конкурентоспроможності та адаптації до світових тенденцій.

Рада експортерів та інвесторів при МЗС України (РЕІ) – майданчик, на якому МЗС акумулює інформацію про інвестиційні та торговельні можливості з усього світу, а також сприяє налагодженню ділових контактів між українськими експортерами та імпортерами за кордоном.

Посольство України в Республіці Хорватія

МІЖНАРОДНИЙ ПРОЕКТ «ОЗЕЛЕНЕННЯ ПЛАНЕТИ»

Представники Посольства України в Республіці Хорватія у співпраці з українцями Хорватії посадили калину

У відомій збірці поетичних творів «Кобзар» великого українського письменника Тараса Шевченка слово «калина» зустрічається 360 разів.

В Україні калина - символ батьківщини, рідної домівки, любові та щастя. Ця рослина оспівана в українських народних піснях, поезії та легендах. Червоні грони калини символізують мужність і силу людей у боротьбі за національну свободу. Люди також цінують калину як лікарську рослину.

Представники Посольства України в Республіці

Хорватія у співпраці з українцями Хорватії долучились до Міжнародного проекту «Озеленення планети» й посадили разом з українцями Хорватії кущі калини на Українській вулиці в Загребі біля пам'ятника Тарасові Шевченку. Здалося, ніби посадили ту калину коло серця.., і в душі Україна розцвіла.

Калину посадили українці і у Вуковарі, Липовлянах та Осієку.

Хоча й її плоди гіркувато-кислі, та вони зміцнюють імунітет українців від пандемії агресії проти України.

Посольство України в Республіці Хорватія

MEĐUNARODNI PROJEKT „ZELENO UREĐENJE ZEMLJE“

Predstavnici Veleposlanstva Ukrajine u RH u suradnji s Ukrajincima Hrvatske posadili kalynu

Упознатој збирці поезії "Кобзар" великог українськог pjesnika Tarasa Ševčenka riječ "kalyna" susrećemo 360 puta.

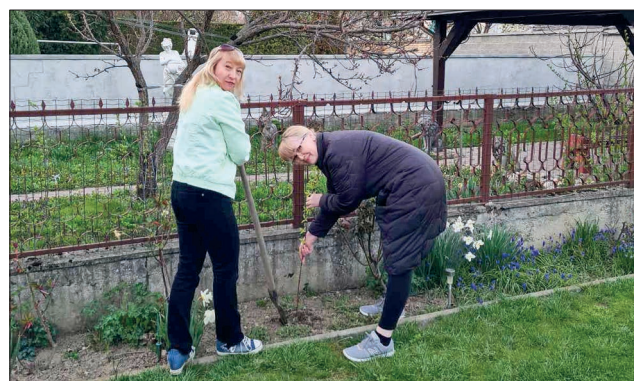
Kalyna (ukr: калина, lat: ligustrum) je biljka iz roda listopadnih, zimzelenih grmova. U Ukrajini je kalyna simbol rodne zemlje, zavičaja, rodne kuće, simbol ljubavi i sreće. Ova biljka je ušla u ukrajinske narodne pjesme, poeziju, legende. Crveni grozdovi kalyne simboliziraju odvažnost i silu naroda u borbi za nacionalnu slobodu. Ljudi cijene kalynu i kao ljekovitu biljku.

Predstavnici Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj u

suradnji s Ukrajincima Hrvatske pridružili su se Međunarodnom projektu „Zeleno uređenje zemlje“, posadivši grm kalyne u Ukrajinskoj ulici u Zagrebu, kod spomenika Tarasu Ševčenku. Učinilo se kao da smo tu kalynu posadili kod srca, i u duši je Ukrajina procvjetala.

Ukrajinci su također posadili kalynu u Vukovaru, Lipovljanima i Osijeku. Iako su njezini plodovi kiselkasto-gorki, oni jačaju imunitet Ukrajinaca od agresije protiv Ukrajine.

Veleposlanstvo Ukrajine u RH

КАЛИНА У ХОРВАТІЇ

Члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Івана Франка м. Вуковар, посадивши недавно перед Українським домом у Вуковарі кілька саджанців калини, разом із Посольством України в Республіці Хорватія долучилося до Міжнародного екологічного проекту "Озеленення планети". Калина посаджена і в Липовлянах, біля української домівки, де діє Культурно-просвітнє товариство українців «Карпати». До екологічного проекту долучилися й члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки з Осієка, посадивши саджанці калини та жасмину кущо-

вого. А кілька років тому в Осієку, на подвір'ї монастиря, калину посадили сестри василіянки. Розрослася й калина, яку посадив о. Любомир Стурко.

Нагадаємо, що у Вуковарі та Срієму це не перші дерева та кущі калини. Українці Вуковара свої перші калини посадили ще майже 100 років тому. Місто Вуковар пишається українцями, які століттями зберігають свої традиції в Західному Сріємі.

Посадімо кущ калини, на щастя, на добро, на любов і славу Україні, на наше безсмертя, адже ця рослина – одвічний символ України.

Давор Лагудза

СВІТЛИЙ ПРАЗНИК ПАСХИ

Терпіння, смерть і воскресіння Господа нашого Ісуса Христа

Свято Воскресіння Христового є найвеличнішим і найважливішим для християн. Якщо Христос не воскрес, як каже святий ап. Павло, то марна віра наша (пор. 1 Кор. 15, 14). Воскресіння Ісуса Христа є стержнем і основою християнської віри. Господь як відкуплення за наші гріхи і провини прийняв страждання і смерть на хресті та воскрес із мертвих, даруючи нам спасіння і життя вічне. Зійшовши до аду, відкрив нам Небо, вставши з гробу, переміг смерть, підняв нас з темряви до світла, дав нам життя! «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував!» – співаємо радісно у воскресному тропарі.

Великий піст

Переживаючи історію спасіння у нашому житті, разом з Христом готуємося до Великодня сорокаденним Великим постом, протягом якого згадуємо Ісусові спокуси у пустині, проповіді, повчання, заздрість лжеучителів, книжників і фарисеїв, Ісусові терпіння, хресну дорогу і смерть. Великий піст для християнина – це час духовної боротьби, у якій беруть участь душа і тіло. Сьогодні з різних причин ми не постимо так строго, як колись наші предки, але маємо обов'язок духовного посту, тобто мусимо боротися з нашими гріхами і злими нахилами, молитися і практикувати чесноти, чинити добро. Наша духовна обнова і є найважливішою метою Великого посту.

Хрестопоклінна неділя

Велике значення має Хрестопоклінна неділя якраз посередині Великого посту, коли погляд на хрест Христа дає силу йти далі дорогою через Голготу до Воскресіння. Церква, усвідомлюючи неміч і нестійкість людської природи, ставить перед нами надзвичайно могутню спонуку до витривалості духовної боротьби – святий хрест. Цей головний символ християнства пригадує нам безконечну Божу любов, Христові страждання задля нашого

спасіння та заохочує мужньо нести хрести нашого щоденного життя. Святий хрест є знаменням сили і спасіння, стягом перемоги над гріхом і смертю. Тому, «Хресту твоєму поклоняємось, Владико, і святе воскресіння твоє славимо!»

Квітна неділя

Від перших віків християнства Східна Церква святкує пам'ять Христового в'їзду до Єрусалиму в неділю перед його Воскресінням. Свою місію на землі Господь наш Ісус Христос завершив двома величними актами – воскресінням Лазаря і тріумфальним в'їздом до Єрусалиму, які переконливо свідчать про Христове месіянське післанництво та його божественність. Ці світлі події, свідками яких було багато людей, відчинили також браму до останнього чину драми Христового життя – страждань і смерті на хресті.

Квітну неділю в нашому народі називають ще Вербною неділею або Шутковою. Назви пов'язані зі звичаєм благословляти й роздавати того дня в церкві пальмові чи оливкові галузки, гілки лози чи верби. Після літургії на Квітну неділю люди, виходячи з церкви, легко вдаряють один одного посвяченими вербовими гілками, примовляючи: «Не я б'ю, лоза б'є, за тиждень буде Великдень».

Страсний тиждень і Велика п'ятниця

Останній тиждень перед Великоднем називаємо Страсним тижнем, бо в цей час Церква згадує Страсті Христові. У Страсному тижні прославляємо Тайну Вечерю, страждання, розп'яття, смерть і поховання Ісуса Христа. У Великий четвер святкуємо встановлення Пресвятої Євхаристії, увечері в церквах служиться утрєня Страстей, на якій священник читає 12 євангелій про терпіння і смерть Ісуса Христа. Велика п'ятниця – найскорботніший день Страсного тижня, тому що саме в п'ятницю Господь був розп'ятий і помер на хресті, відкупивши людський рід від гріха. Головна тема богослужень Великої п'ятниці

– це муки і смерть Господа нашого Ісуса Христа. Осередом величних відправ і зворушливих обрядів Великої п'ятниці є плащаниця – свята ікона Христа в гробі. Часто на плащаниці зображають і Богородицю, апостола і євангеліста Івана, Йосифа з Ариматеї та побожних жінок, які брали участь у похороні Ісуса Христа. А довкола плащаниці виписані слова тропаря Великої п'ятниці: «Благообразний Йосиф, знявши з хреста пречисте Тіло твоє, плащаницею чистою обвив і, пахощами покривши, у гріб новий положив».

Воскресіння Христове

З усіх великих празників нашого церковного року найбільш давній, урочистий і радісний – це світлий празник Христового Воскресіння. Цього дня Церква закликає небо й землю до святої Божої радості: «Хай небеса достойно веселяться, хай радіє земля, хай празнує увесь світ, видимий і невидимий, бо Христос воскрес, радість вічна» (тропар 1 пісні Канону). Для апостолів і перших християн Пасха стала символом подвійного переходу Ісуса Христа від життя до смерті і від смерті до життя. Юліан Катрій наголошує, що перший перехід дав основу для хресної, а другий для воскресної і радісної Пасхи. Апостоли й перші християни святкували разом із юдеями свою християнську Пасху, але не радісну, а сумну і з постом, бо вона була для них річницею Христових мук і смерті. Пасхальний агнець євреїв став для християн прообразом Ісуса Христа, який, як невинне ягня, приніс себе в жертву за гріхи цілого світу. Звідси в богослуженні його називають пасхальним агнцем або Пасхою: «Бо Пасха наша – Христос, принесений у жертву» (1 Кор. 5,7). Натхненна і прекрасна Великодня утрєня виражає неземну радість Христового Воскресіння. У Христовій перемозі беруть участь небо, земля і ад – усе створіння закликає до радості. Та небесна радість охоплює цілу людину, її єство, усі її почування. Воскресна радість сягає вершини у стихирах Пасхи. Вони творять один могутній гімн радості на честь воскреслого Христа – новозавітної Пасхи. Та радість дарована усім і всіх обіймає, навіть ворогів. «Воскресіння день, просвітінся торжеством і друг друга обіймімо! Промовмо: Браття! і тим, що ненавидять нас, простім усе з воскресінням і так усі заспіваймо: «Христос воскрес із мертвих...».

Надзвичайно багаті звичаї і традиції нашого українського народу, пов'язані з Великоднем. Згадаймо лиш, який великодній кошик готує кожна родина, а в ньому духмяна паска, мальовничі писанки та інші дари Божі для благословення і посвячення після Пасхальної літургії.

Пасха Господня – фундамент і основа нашої віри. Яке б значення мала Христова наука, якби не було Воскресіння? Апостоли, проповідуючи святе Євангеліє, часто посилалися на Воскресіння Христа як на потужний доказ правдивості його науки: «А коли Христос не воскрес, то марна проповідь наша, то марна й віра ваша... Але ж Христос таки справді воскрес із мертвих, первісток

померлих» (1 Кор. 15,14; 20).

Христове Воскресіння — це певна запорука і нашого воскресіння до щасливого вічного життя. Як Христос воскрес, так і ми колись воскресемо для світлого, нового життя разом з ним у Вічності. Сам Христос запевняє нас: «Така бо воля мого Отця, щоб кожен, хто Сина бачить і вірує в нього, жив життям вічним і щоб я воскресив його останнього дня» (Йо. 6,40).

Наталія Томків

КВІТНА НЕДІЛЯ У ВУКОВАРІ

28 березня, у неділю, в церковному храмі Христа Царя у Вуковарі зібралися парафіяни греко-католицької церкви, щоби відзначити це свято. Після Служби Божої, яку відслужив о. Володимир Магоч, відбулося благословіння вербових галузків, скроплення їх свяченою водою. Згідно традиції, виходячи з церкви, вірники торкалися один одного лозою, кажучи: «Шутка б'є, не я б'ю, віднині за тиждень буде в нас Великдень!» Посвячені вербові гілки ставили в хаті за святими образами, ними благословляли худобу і зберігали до слідуючого року. А в цей день вона сповіщає, що за тиждень буде Великдень, празник Пасхи.

Тетяна Рамач

Неділя за тиждень перед Великоднем називається «Вербною», «шутковою» або «квітною». Квітна неділя – свято історичне і величаве, яке належить до найдавніших християнських свят. За християнським вченням у цей час Спаситель Христос уїжджав до Єрусалиму на ослику, і миряни устеляли перед ним дорогу пальмовим листям. Оскільки в Україні пальми не ростуть, то їх замінили вербовими гілками, які найшвидше розвиваються весною. Це дерево здавна вельми шановане серед українського народу тому, що воно перше сповідає про прихід весни і має цілющі властивості.

СВЯТО ВЕЛИКОДНЯ

Українські традиції переходять від покоління до покоління

Минають часи, спливають десятиліття й віки, а українські традиції й обряди, такі як Великдень, переходять від покоління до покоління. Їх бережуть, тому що народ шанує свою віру, поважає обряди пращурів і палко любить свою землю.

У неділю, четвертого квітня, українці Вуковара, Міклушевців і

Петрівців відсвяткували свято Великодня. Опісля Великодного Богослужіння, яке відбулось у церквах Христа Царя у Вуковарі, Покрови Пресвятої Богородиці у Петрівцях, Різдва Пресвятої Богородиці у Міклушевцях, традиційно відбулося освячення великодних кошиків.

Великдень - це найбільше свято в житті людини, яке відзначається християнами всього світу протягом багатьох століть. Саме в цей день радують і люди і природа. Воскресіння Христа стало, свого роду, яскравим показником доброти. Народ знайшов надію на порятунок, прощення гріхів, зцілення і вічне життя в раю.

Тетяна Рамач

USKRS U GRKOKATOLIČKOJ ŽUPI UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U SLAVONSKOM BRODU

Vjernici slavonskobrodske grkokatoličke župe, zajedno sa svojim župnikom pripreme za Uskrs (Vazam, Vuzem) lat. Dominica in Resurrectione Domini (Nedjelja uskrsnuća Gospodinova, Kristova uskrsnuća) započeli su ove godine, za razliku od prošle, u svojoj obnovljenoj crkvi u Slavonskom Brodu.

Pored pobožnosti koje su povezane s proslavom Uskrsa jedan od značajnih događaja je bio i Pobožnost trinaest utoraka svetom Antunu koji se redovito obavlja kao duhovna priprava za blagdan svetog Antuna, zaštitnika rimokatoličke župe i crkve u Podvinju. U utorak 16. ožujka je započela prva pobožnost svetom liturgijom u nizu od trinaest utoraka koju je predvodio grkokatolički župnik župe Uzvišenja svetog Križa u Slavonskom Brodu o. Aleksandar Hmilj uz susluženje novog župnika župe svetog Antuna Padovanskog patera Paula Abasa Karmoha Karima, spiritanca (CSSp) i patera Linusa Mbaja (CSSp), župnog vikara, obojica porijeklom iz Afrike. Pjevao je župni zbor grkokatoličke župe iz Slavonskog Broda kojeg su predvodile sestre Reda sv. Vasilija Velikog.

Nakon toga, uskršnje pobožnosti su nastavljene. Župnik župe Uzvišenja svetog Križa o. Aleksandar Hmilj predvodio je službe Svetog i velikog četvrtka, petka i subote u grkokatoličkoj crkvi u Slavonskom Brodu. Na Veliki petak je služio Večernju ukopa Kristova postavljanjem „plašćanice“ - platna s prikazom Isusa Krista kako leži u grobu (ukr: плащаниця) a na Veliku subotu blagoslovom jela i to po prvi puta u još neza-

vršenoj pastoralnoj dvorani. U nedjelju je proslavljena svetkovina Uskrsnuća Gospodnjega svetom uskršnjom liturgijom sa svečanim ulaskom u crkvu. Umjesto homilije (propovijedi) pročitana je uskrsna poslanica i čestitka vladike križevačkog Milana Stipića. U sklopu uskršnjih blagdana u župi Uzvišenja svetog Križa, na Svijetli utorak, svetu liturgiju je predvodio veoma dragi gost u ovoj župi, o. Andrija Savyak koji je održao

nadahnutu homiliju (propovijed). Zajedno sa o. Andrijom suslužio je domaći župnik o. Aleksandar a ministrirao je župnikov sin Damjan Hmilj.

Sve liturgije su održane uz poštivanje propisanih epidemioloških mjera. Vjernici su se nakon službi zadržavali u dvorištu crkve u zajedničkom druženju, razgovoru i čestitanju Uskrsa, najstarijeg i najvećeg kršćanskog blagdana.

Nikola Zastrižni

USKRS U KANIŽI

U Kaniži vjernici obilježili Uskrs s novim svećenikom

U grkokatoličke župe Rođenja presvete Bogorodice u Kaniži i Uznesenja presvete Bogorodice u Šumeću u službu je uveden novi župni upravitelj o. Igor Grahovac-Fedešin. Uvod u službu i primopredaju župe vodio je biskupski vikar za Slavoniju i Srijem mr. sc. Vladimir Sedlak.

Vjernici grkokatoličke župe Kaniža oprostili su se od svog dugogodišnjeg župnika o. Nikole Stupjaka koji je vodio njihovu župu trideset pet godina.

Nakon izvršene primopredaje novi župni upravitelj o. Igor Grahovac-Fedešin prvi puta je služio na Cvjetnicu. Najveći kršćanski blagdan Uskrs vjernici su u Kaniži slavili s novim svećenikom, pridržavajući se pri tome svih uskrsnih tradicija svojih predaka.

Mirjana Has

DOLAZAK NOVOG SVEĆENIKA U LIPOVLJANE

16. ožujka 2021. godine obavljena je primopredaja ukrajinske grkokatoličke župe Bezgrešnog začetca svete Ane u Lipovljanima, a kao novi dušobrižnik došao je vlč. Nikola Stupjak iz Kaniže. Prvo bogoslužje obavljeno je 25. ožujka 2021. godine na blagdan Blagovjest presvete Bogorodice.

Nikola Horvat, načelnik općine Lipovljani, priredio je prvo, nastupno primanje za Nikolu Stupjaka, novog župnika lipovljanske grkokatoličke župe sv. Ane. Primanje je priređeno u vijećnici Općine Lipovljani, u ponedjeljak, 12. travnja, a na prijemu su bili i suradnici općinskog načelnika Nikole Horvata.

Novoimenovani župnik grkokatoličke župe u Lipovljanima Nikola Stupjak na primanje je došao u pratnji Ivana Semenjuka,

predsjednika Kulturno prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ koji je tako i simbolički predstavio ukrajinsku zajednicu na lipovljanskom području. Uz općinskog načelnika, na prijemu su bili Tomislav Lukšić, predsjednik Općinskog vijeća općine Lipovljani, Ljiljana Tomić, zamjenica načelnika općine Lipovljani, Danijela Matejaš, pročelnica Jedinastvenog upravnog odjela i referentica Ljubica Jakopčić.

Na prijemu se 61-godišnji novoimenovani župnik grkokatoličke župe u Lipovljanima predstavio općinskom načelniku i suradnicima, a načelnik ga je upoznao s glavnim odlikama općine Lipovljani.

Župnik Nikola Stupjak rođen je 1959. godine u deseteročlanoj ukrajinskoj obitelji u Bosni i Hercegovini, studirao je u Rimu, a Katolički bogoslovni fakultet završio je 1986. godine. Raspoređen je u grkokatoličku župu Kaniža, oženio se i dobio četvero djece. Novi vladika križevački Milan Stipić imenovao ga je, nakon 35 godina služenja u župi Kaniža - župnikom lipovljanske grkokatoličke župe umjesto dosadašnjeg župnika Igora Grahovca - Fedešina. Župnik Stupjak se sa obitelji već doselio u župnu kuću grkokatoličke župe, i nakon 8 godina, grkokatolički dušobrižnik živjet će svakodnevno s vjernicima.

Primopredaja župe obavljena je 16. ožujka, a prvo misno slavlje u župnoj crkvi sv. Ane župnik Nikola Stupjak imao je na blagdan Cvjetnice. Upoznao se s novom župom i već dogovara prioritete na uređenju župe i župne crkve.

Općinski načelnik Nikola Horvat ponudio je pomoć i svoju i općinskih djelatnika u radu župe, te financijsku potporu u obnovi sakralnih objekata i župne crkve.

Ivan Semenjuk

ПРОВІНЦІЯ СВЯТОГО АРХАНГЕЛА МИХАЇЛА СЕСТЕР ЧСВВ: НАРИСИ ІСТОРІЇ

Серію публікацій про історію сестер василіянок продовжуємо розповіддю про монастир в Міклушевцях (1936-1990).

Частина 3. Міклушевці

Першим дочірнім монастирем, який заснували сестри василіянки з Шіду став монастир у Міклушевцях (село віддалене 17 км від Вуковару в Хорватії та 23 км від Шіду в Сербії). Учителька з Міклушевців, дочка священника пані Даница Лабош (тітка с. Василії Біндас) жертвує кошти і купує будинок під монастир, в якому 6 сестри, окрім молитви, посвяtilися просвітній діяльності. 30 вересня 1936 року тут оселяються перші сестри: м. Василія Біндас і м. Маргарета Ждіняк, які тимчасово замешкали в шкільному домі, а Ігуменя М. Любов Провчі купує тут і землю для утримання сестер. З січня 1937 року тут проживає чотири сестри. У хроніці записано, що люди, дорослі і молодь горнулися до сестер, а особливо малі діти, старші дівчата вчилися співу, щонеділі було зібрання для жінок.

23.03.1938 р. посвячена монастирська каплиця на честь св. Йосифа і Люрдської Матері Божої. 1940 року у Міклушевцях відкрито дитячий садочок, що проіснував до 1944 року, його у свій час провадили м. Маргарета Ждіняк та с. Віра Барна, які навчалися на курсах дошкільного виховання.

Під час воєнної небезпеки 1944 року у Міклушевцях тимчасово перебуває ігуменя м. Любов з іншими сестрами з Шіду. Згодом монастир пограбували партизани, сестер викликали на допити: «При кінці 1944 р. вже не могли нічо працювати з дітьми, військо обняло буди-

нок – а й заборонено було сестрам займатись виховою. Сестри жили у великому страху і небезпеці життя, бо кулі літали зі всіх боків, а з гори літаки кидали бомби. Неприятельське військо немало дивилося на сестер монахинь та більше мали страху від них ніж від бомбів. Кожної години чекали що їх проженуть з монастиря. Забрали їм важніші покої – крім каплиці – та зробили тимчасовий шпиталь для ранених вояків... Забрали сестрам худобу, яку мали, та й деякі інші речі, за які уважали, що їм придадуться».

Після війни сестрам заборонили займатися виховною діяльністю. Тоді вони змушені були зайнятися працею на полі. Протягом 1945-1951 років сестри були у скрутному матеріальному становищі: щоб сплатити великі податки, працювали на своїй і чужій землі. Представники комуністичної влади викликали сестер на допити, звинувачуючи, що таємно навчають дітей і молодь релігії. Сестри займалися домашнім господарством і ручними роботами. У каплиці монастиря з нагоди Люрдської Матері Божої тут щорічно відбувались дев'ятниці та святкування 11 лютого.

1990 року монастир у Міклушевцях було закрито. Про сестер тут залишилися гарні спогади. Сьогодні у місцевій початковій школі працює с. Навкратія Пап ЧСВВ, яка викладає дітям основи релігії.

с. Теодозія Мостепанюк, ЧСВВ

Владика Гавриїл Букатко з сестрами в Міклушевцях, 1960.

Сестра Маргарета Ждіняк з дітьми в Міклушевцях

У РІЄЦІ ВІДБУВСЯ МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР «УКРАЇНСЬКИЙ РОМАНС»

Посол України в РХ Василь Кирилич

У місті Рієка 7 березня 2021 року відбувся літературно-музичний вечір «Український романс». Члени Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка облюбували собі для активностей залу Хорватської бібліотеки «Трсат». На вечорі «Український романс», як і завжди, панувала атмосфера дружнього єднання любителів української культури. І хоча чисельність публіки не дозволялася більше 25 чоловік за інструкцією Національного епідеміолога, оплески були не менш гучні, ніж при заповненій залі. Коло виконавців було обмежене до мінімуму з причин рекомендованих обмежень.

Народна артистка України, голова товариства Ольга Камінська була родзинкою вечора - в червоній сукні з білими вишитими квітами-візерунками в українському стилі. Вона майстерно співала романси на слова Лесі Українки «Стояла я і слухала весну» (присвята 125- річчю від дня народження поетеси), на слова Великого Кобзаря «Нащо мені чорні брови» (присвята 207-ій річниці від дня народження поета). Пані Ольга надзвичайно проникливо і душевно виконала популярний український романс «Ой, у вишневому садку». Сучасний романс був представлений співачкою виконанням «Два світи» Мар'яна Гаденка на слова Ганни Чубач. Великий успіх мав романс, який виконувався вперше сімейним дуєтом Камінських. Музику написала пані Ольга на вірш Володимира Сосюри "Моя любов". Дуєт красивого сопрано і екстравагантного фагота злилися у чудовому романтичному звучанні і отримали гучні оплески і вигуки "Браво". Ольга Камінська зрежисувала літературно-музичний вечір.

Підтримку в проведенні культурного заходу члени товариства отримали і від Віктора Камінського – представника української національної меншини в Приморсько-Горанській області. Пан Віктор сидів за пультом звукової апаратури, транслював відео, читав літературні тексти і грав на вишуканому дерев'яному інструменті – фаготі в складі інструментального квартету «Оберіг». Музикант був одягнений у красиву сорочку з україн-

ською синьо-жовтою вишивкою із символом Тризуба, яку отримав у подарунок від Посла України в Хорватії Василя Кирилича з нагоди Різдвiniх свят.

Інструментальний квартет "Оберіг" у складі Валерії Ващенко (альт), Тетяни Скляренко (віолончель), Вітора Камінського (фагот) і Сергія Росула (валторна) майстерно виконав музичну композицію на тему української народної пісні "Сиджу я край віконечка" в обробці українського музиканта і композитора Андрія Шустя.

Особливою подією вечора була своєрідна промова Посла України в Хорватії Василя Кирилича - гімн українському романсу і виконавиці - народній артистці України Ользі Камінській, в якій Посол зазначив: "Вона сама і є романс, український, щирий, душевний. Дякую Вам, пані Ольго і пане Вікторе, за все те, що Ви робите для України". Після промови Посол подарував пані Ользі чудовий букет троянд і лілій.

Василь Кирилич і його дружина пані Ніна вперше приїхали до Рієки минулого літа на П'ятий Український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва, що відбувся в червні в організації УКПТ "Дніпро" - Рієка. Присутність дипломатів з України і покровительство культурних заходів сприяє піднесенню та урочистості атмосфери.

Співпраця над просвітньою місією української культури міцніє і розвивається, коло шанувальників розширюється, і це дуже приємно.

Співпрацівники і друзі - голова товариства "Хорватський Домобран" Нікола Матічіч і його дружина Іванка разом з членами товариства завжди радо відкликаються на запрошення і окрилюють виконавців своєю увагою і теплими оплесками.

Традиційно, вечір закінчився дружнім спілкуванням за чашкою кави зі солодощами. Пані Марта Мартінчіч, секретар товариства, як ніхто, вміє зі смаком львів'янки оранжувати за дружнім столом пригощення. Все було весняно, романтично і натхненно, всім жінкам товариства були вручені подарунки і квіти. Свято українського романсу і зустрічі весни відбулося успішно!

Марта Мартінчіч

Olga i Viktor Kaminski

УКРАЇНЬСЬКА МОВА – МОВА БАРВІНКОВА!

Відзначення Міжнародного дня рідної мови у Вуковарі

*Ніжна, мила, світанкова, ясна, чиста, колискова,
Мелодійна, дзвінкотюча, дивна, радісна, співуча,
Легідна, жива, казкова, красна, чарівна, шовкова,
Найдорожча, добра, власна, мудра, сонячна, прекрасна,
Солов'їна, барвінкова, Українська моя мова!*

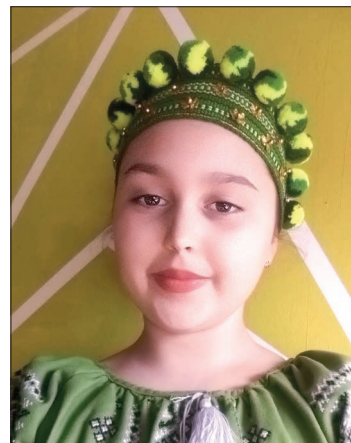
Мова – це історія народу, його світогляду, інтелектуальний та духовний результат кілька тисячолітньої еволюції кожного етносу, це духовний скарб нації. Без своєї мови та самобутньої культури немає народу, це те, що живе в наших серцях. Змалечку виховуючи в собі справжню людину, кожен із нас повинен в першу чергу створити в своїй душі світлицю, у якій зберігається найцінніший скарб – мова!

Українська мова – одна із наймиліозвучніших мов, вона

входить до трійки найкращих мов у світі. В ній наш, український характер, наша пам'ять, історія, звичаї і традиції, багаторічний досвід поколінь, краса і сила душі людської.

Велика увага приділяється Міжнародному дню рідної мови в школах Хорватії, де українська мова і культура вивчається за Моделлю «Ц». Зазвичай, це літературно-музичні вечори, виховні заходи, конкурси знавців рідної мови, українські вечорниці, тощо... В цьому році учні, які вивчають українську мову у початковій школі в Петрівцях та в Основній школі «Антун Бауер» у Вуковарі зі своєю вчителькою Тетяною Кочневою, підготували відео презентацію «Знай, бережи, збагачай – українську мову!», в якій розказали про історію виникнення цього свята, зупинилися на цікавих фактах про Україну, пригадали українські прислів'я, загадки та продекламували вірші сучасних українських поетів. Відеоролик був опублікований на шкільних веб.сайтах та у соціальних мережах.

Тетяна Рамач

SKIJAŠKO NATJECANJE NACIONALNIH MANJINA GRADA ZAGREBA

Сребро за Ukrajince iz Zagreba!

У Zagrebu je 28. veljače 2021. godine održano Skijaško natjecanje nacionalnih manjina Grada Zagreba u veleslalomu 2021. u pet kategorija: djeca, kadeti, juniori, žene i muškarci. Organizator

događanja bila je Koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba, a pomoć u tome pružio joj je Zagrebački skijaški savez i Sportski savez Grada Zagreba.

Ukrajinci iz Zagreba predstavili su skijaši Natalija Pavičić, Damjan Ros, Oleksandr Rogovskyj i Jaroslav Korolj. Damjan Ros, uživajući u vožnji i snijegu Ukrajinaca je donio srebro.

Vijest o budućem održavanju utrke u Zagrebu primljena je s oduševljenjem jer je takva ideja koju je svojedobno inicirala Poljska škola u Zagrebu – nešto posebno i drugačije. Zato dajemo veliki aplauz inicijatorima i organizatorima!

Osim toga, ovo natjecanje bilo je pravi dašak svježine u danima kad je pandemija utjerala sve nas u postojeće okvire, onemogućivši komunikaciju koja je bitna za sve, a za nacionalne manjine ima egzistencijalno značenje.

Tko zna, možda će jedno od naših društava jednoga dana dati poticaj za neki drugi sportski pothvat u svojoj sredini. U svakom slučaju, iako smo tek prvi put sudjelovali u ovom natjecanju, sigurni smo da ćemo popuniti redove skijaša i sljedeće godine u nadi da će nam situacija i vrijeme dozvoliti dobru pripremu.

Marija Meleško

USKRSNI OBIČAJI UKRAJINACA PREDSTAVLJENI NA OTV-u

Na Uskrsni ponedjeljak, 5. travnja 2021. godine, zagrebačka OTV u emisiji Svakodnevnica prikazala je uskrsne običaje Hrvata i pojedinih nacionalnih manjina. Emisiju je vodila Leonarda Lujić, ujedno i urednica emisije.

O uskrsnim običajima Ukrajinaca govorila je Tatjana Šagadin. Tom prigodom predstavila je ukrajinski tradicionalni vez na bluzi i ručniku, pysanky (pisanice) i shutku (grančicu vrbe).

Gledateljima je prikazana grkokatolička crkva Sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu u koju idu vjernici Ukrajinci, Rusini i Hrvati. Predstavljani su obredi sv. liturgije na hrvatskom, staroslavenskom, i ukrajinskom jeziku.

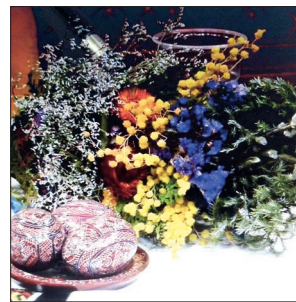
Vezano uz uskrsne običaje, govorilo se o tradiciji i obredima obilježavanja Cvjetnice (Kvitne ili Vrbove nedjelje), simbolici vrbe te zanimljivostima vezanim za izradu shutke.

Ukrašavanje pisanica, simboli i motivi opisani su kroz način izrade pysankiv, krašankiv i škrjabankiv (drjapankiv).

Paska, pysanky, krašanky, šunka, kobasica, slanina, sir, vrhnje, maslac, salata od kuhane cikle s hrenom, mladi luk i rotkvica - tradicionalna su jela u uskrsnoj košari koja se nosi u crkvu na blagoslov a potom blaguju u krugu obitelji za uskrsni doručak. Poseban čin poslije molitve i prije blagovanja doručka je dijeljenje posvećene krašanke na onoliko dijelova koliko je osoba za stolom. Vjeruje se da će sjećanje na osobe s kojima si podijelio uskrsnu krašanku pomoći pronaći put u situaciji kada se izgubiš ili negdje zalutaš.

Na kraju emisije Tatjana Šagadin je pozdravila voditeljicu i sve gledatelje OTV na ukrajinskom jeziku, te svima zaželjela sretan Uskrs.

Tatjana Šagadin

TRADICIJA PROSLAVE USKRSA U ZAGREBU

Marusja Jurista pripremila „Ukrajinski stol“ na tradicionalnoj izložbi pisanica i uskrsnih običaja

29. ožujka nastavljena je već tradicionalna izložba pisanica i uskrsnih običaja nacionalnih manjina u prelijepom prostoru Hrvatske kuće „Materina priča“. Zbog epidemiološke situacije ove godine nije održana klasična izložba, već je održana virtualno. Nacionalne manjine su u video prilogu predstavile tradiciju pripreme i proslave Uskrsa u svojim zemljama uz, za tu prigodu pripremljene stolove s tradicionalnim uskrsnim pisanicama i hranom.

Ukrajinsku nacionalnu manjinu i njene bogate običaje predstavila je Marusja Jurista. Na Ukrajinskom stolu bilo je mnoštvo pysanka, krašanka, pysačkov i nezaobilazna ukrajinska košara za blagoslov puna uskrsnih delicija. Počasno mjesto zauzela je pasocka koju je Marusja Jurista sama pripremila i ispekla. Ono što je jedinstveno na Ukrajinskom stolu je ljepota izloženih predmeta koje je Marusja s ljubavlju postavila.

Irena Nagy

ПИСАНКА – СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Члени УКПТ «Іван Франко» Вуковар провели практичні заняття з писанкарства

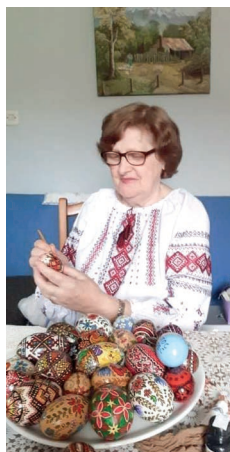
З давня важливим атрибутом Великодня для більшості європейських народів, в тому числі й українців, є писанка. Однак не всі нині до свята створюють писанки та дотримуються давніх традицій їх орнаментування. В Україні писанкарне мистецтво не лише збереглося, а й стало сьогодні важливим атрибутом свята і народним символом України. Краса українських писанок приваблює людей у цілому світі. Розпис писанок – збереження цього звичаю – свідчення безперервного розвитку народного мистецтва, його зв'язку з далеким минулим і сьогоденням.

Зберігаючи традицію, члени Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» Вуковар під керівництвом заступниці голови товариства Тетяни Кочневої, напередодні свята, 2 квітня організували гурткове заняття з писанкарства. Враховуючи епідеміологічну ситуацію сьогодення, гурткове практичне заняття з писанкарства відбувалося на двох місцях, в селі Міклушевці, де членів товариства та зацікавлених гостинно прийняла Штефіца Войнович і село Петрівці, де майстер-клас з писанкарства провела народна майстриня Славіца Плішка. З великим задоволенням пані

Славка на занятті показала перші кроки нанесення олійних фарб на яйце, наголошуючи, що на мальованках завжди домінують квіти. Саме така техніка розписування яєць найбільше подобається майстрині, тому в її приватній колекції їх найбільше. Заняття у Міклушевцях було так само успішно проведено. Разом із традиційними техніками розпису воском, господиня і відповідальна за роботу гуртка «Українська народна вишивка і рукоділля» Штефіца Войнович запропонувала і сучасні техніки прикрашання великодніх яєць. А це прикрашання бісером, вишиванки, мотанки, гапкування. Присутні мали можливість ознайомитися із приватною колекцією ручної вишивки пані Штефки. Творчі роботи майстрині бувають різноманітнію і красою, а об'єднує їх безкінечна любов до українських мотивів і України.

Найбільше щастя для людини – творити і дарувати людям доброту. Навіть найменший подарунок може бути найкращим, якщо у нього вкласти душу. Це робили наші предки, а ми, маємо продовжити їх мету, пам'ятати звичаї і традиції свого народу. Отже, розписують писанки і українці в Хорватії, а це означає, що історія писанки має своє продовження.

Тетяна Рамач

ВИВЧАЄМО МОВУ, ЗБЕРІГАЄМО ТРАДИЦІЇ

«Чарівний писачок» та уроки писанкарства у школі «Антун Бауер» Вуковар

області за моральну та матеріальну підтримку в роботі українського відділення в школі.

Тетяна Рамач

Писанкарство – старовинне мистецтво наших предків. Кожна писанка – це окремий малесенький світ. У давнину писанка була оберегом, мала обрядове і магічне значення. Сьогодні вивчення писанкарства важливо для збереження своїх коренів та духовного спадку. Примноження здобутків національної культури закономірно будується на традиціях. Завдяки їм, зберігається і розвивається рідна мова, без якої неможливе існування нації, зберігається релігія, звичаї, здобутки мистецької творчості, світогляд, народні ідеали – все те, що створює обличчя народу.

Саме тому важливе значення цій темі приділяється на практичних заняттях в школах Хорватії, де вивчається українська мова і культура за моделлю «Ц». Так, у основній школі «Антуна Бауер» у Вуковарі та початковій школі у Петрівцях напередодні Великодня, згідно зі шкільною програмою, відбувається декілька уроків на тему «Чарівний писачок», на яких учні не лише знайомляться з сучасними традиці-

ями святкування Великодніх свят, а й вивчають технологію створення традиційної української писанки восковим розписом. Ретельно готуючись до заняття, вчителька Тетяна Кочнева розповідає про історію виникнення писанкарства, розробляє для учнів графічні схеми писанок з традиційними писанковими орнаментами та демонструє всі етапи її виготовлення. Найцікавішими для учнів виявляються практичні заняття, на яких крок за кроком, спочатку невпевнено, а пізніше з умінням і запалом, вони створюють диво, власне творіння – писанку – оберег. Усі переконуються, що писати писанку – це своєрідна медитація, яка вимагає не тільки володіння старовинною технікою, але й духовного піднесення. Такі заняття дозволяють глибше доторкнутися до народної культури і побуту українців та прилучити учнів до збереження традицій.

Користуючись нагодою, учні та вчителька щиро вдячні представнику української національної меншини Вуковарсько-сріємської

RADIONICE UKRAŠAVANJA PISANICA U ZAGREBU

Pisanice, krapanke i grebanke u školi Silvija Strahimira Kranjčevića Zagreb

Uskrsno jaje - dekorirano jaje ukrašeno tradicionalnim simbolima koji se nanose uz pomoć voska i boje; grebanke (nožem ili čavlom strugani crteži), obojano ljuskama luka. Ovaj oblik umjetnosti uobičajen je u mnogim narodima svijeta. Pisanice i obojena jaja (krašanke) povezane su s mnogim legendama, vjеровanjima,

predajama, običajima, tradicijama i ritualima, o čemu je djeci u školi govorila profesorica Filozofskog fakulteta Darija Pavlešen, a umjetnica i akademska slikarica Olena Sokolovska objasnila je i naučila ih pravilno nanošenje boje kako bi se pojavio uzorak. Zajedno s kreatoricom Ljudmilom Vološinom koja redovito u školi provodi majstorske radionice, djeca su učila nove vještine i tradicije ukrajinske kulture, a Čuvarica Ukrajinaca u Hrvatskoj Marusja Jurista ugostila je djecu i roditelje u školi uskrsnim kolačima - Paskama, koje je s ljubavlju i veličanstvenim umijećem izradila i ispekla.

Oksana Pinchuk

ЗАНЯТТЯ З ПИСАНКАРСТВА В ЗАГРЕБІ

Писанки, кrapанки та шкрябанки в школі

Писанка — яйце, зазвичай декороване і прикрашене традиційними символами, які наносяться за допомогою воску й барвників.

Шкрябанка – за допомогою ножа або цвяха вишкрябуються малюнки на яйці, попередньо пофарбованому в лушпинні цибулі. Цей вид мистецтва поширений у багатьох народів світу. З писанками і фарбованими яйцями (крашанками) пов'язано безліч легенд, повір'їв, переказів, звичаїв, традицій, обрядів, про які цікаво розповіла дітям в школі проф. Загребського філософського факультету Дарія Павлешен, а художниця Олена Соколовська розповіла і навчила учнів як правильно наносити фарбу,

щоб з'явився візерунок. Разом з майстринею Людмилою Волошиною, яка проводить майстер-класи в школі, діти охоче вивчають нові традиції української культури. Березина українців у Хорватії – Маруся Юриста – пригостила дітей та батьків в школі спеченими своїми руками та з великою любов'ю пасочками.

Oksana Pinchuk

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПИСАНКОЮ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ

*Розвиток інтересу учнів до мистецтва української писанки
в школі «Антун Матія Рельковіч» Бебріна*

У школі «Антун Матія Рельковіч» Бебріна цього року є багато учнів, які перший рік вивчають українську мову. Важливо дітям дати початкові уявлення про багату національну культуру та цінності традицій предків. Підготовка до Великодніх свят дає можливість вчителю формувати національну свідомість дитини, виховувати любов до рідного краю, народних традицій і звичаїв та розкривати роль традицій в подальшому житті людини.

На уроках української мови учні познайомилися з історією виникнення писанок, символікою, технологіями виготовлення.

Діти дізналися, як виготовити писанку, крашанку,

крапанку. Зацікавила дітей і сучасна техніка виготовлення писанок – декупаж. Кілька уроків перед Великоднем діти насолоджувалися своєю творчою роботою, старанно й охайно різними технологіями прикрашали писанки. На уроках писанкарства учні вчилися поважно ставитися до народних традицій, розвивали естетичний та художній смак, презентували свою роботу та оцінювали роботу друзів.

Коли різнобарвні писанки були готові, діти їх охайно склали в кошики і, задоволені своєю працею, віднесли повні кошики писанок додому в подарунок для членів своєї родини.

Оксана Мартинюк

AKTIVNOSTI UKPD "IVAN FRANKO" VUKOVAR TIJEKOM KORONA PANDEMIJE

Brojnim udrugama u području kulturnog amaterizma pandemija korona virusa u velikoj je mjeri usporila, onemogućila i u svakom pogledu otežala aktivnosti kojima se udruge bave.

Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ivan Franko“ Vukovar su svjesni da ukoliko prestanu raditi na polju očuvanja svoje kulture, običaja, jezika, izdavaštva - puno toga mogu izgubiti i unazaditi sve ono što su na tom polju više od stoljeća radile generacije prije njih, čuvajući nasljeđe jedne od najstarijih ukrajinskih dijaspora u svijetu.

Ukoliko se članovi udruge ne susreću, ne druže, ne razgovaraju na svom materinskom jeziku, ne nastupaju, sve naučeno vrlo lako pada u zaborav, distanciraju se, pomalo se osjećaju socijalno isključeni i to dovodi do nepoželjnih psihičkih stanja osobito kod pripadnika starije populacije, a kod nacionalne manjine općenito do asimilacije.

Pridržavajući se svih epidemioloških mjera i savjeta Stožera civilne zaštite kako bi zaštitili sebe i druge od potencijalne zaraze korona virusom, članovi UKPD „Ivan Franko“ sudjelovali su na brojnim nastupima. Način rada prilagodili su tako da su se organizirali u manje skupine i tako održavali probe i nastupe. U veljači je dječja skupina ukrajinskog narodnog stvaralaštva Sonečko pod rukovodstvom voditeljice Tetyane Kochnyeve sudjelovala u Iloku na Međunarodnom danu materinskog jezika, u svibnju su obilježili Svjetski dan vyšyvanke, u lipnju su sudjelovali na Festivalu ukrajinske pjesme, plesa, glazbe i likovne umjetnosti u Rijeci i Regionalnom natjecanju u solo pjevanju gdje su osvojili nagrade za prvo i drugo mjesto. U lipnju su nastupili na manifestaciji Dani ukrajinske kulture u Vukovaru, u listopadu na Festivalu mladih u organizaciji vukovarskog KUD-a Sloga, kao i 19. ukrajinskoj smotri dječjeg stvaralaštva u Slavanskom Brodu. Obzirom da zbog pandemije nisu mogli kolendati od kuće do kuće prigodom božićnih i novogodišnjih blagdana, predsjednik Udruge odjeven u kostim Djeda Božićnjaka, aktivnim članovima udruge, vozeći se od kuće do kuće, podijelio je darove koje je financiralo Vijeće ukrajinske nacionalne manjine općine Bogdanovci.

Ukrajinski mješoviti pjevački zbor, vokalno-instrumentalni ansambl i solisti pod rukovodstvom Anite Nađ nastupili su na Svjetskom molitvenom danu u Vukovaru, Komemoraciji u spomen poginulim ukrajinskim vojnicima III. ukrajinskog fronta u Iloku, na Skupštini Ukrajinske zajednice RH u Slavanskom Brodu, na Festivalu ukrajinske pjesme, plesa, glazbe i likovne umjetnosti u Rijeci i Regionalnom natjecanju u solo pjevanju gdje je solistica Anita Nađ uz glazbenu pratnju Marka Pepčaka na harmonici i Mateja Burčaka na tamburici osvojila glavnu nagradu na natjecanju. Sudjelovali su i na manifestaciji Dani ukrajinske kulture u Vukovaru. Udruga je u ovim posebnim uvjetima uslijed pandemije razvila i nove načine rada i uključivala se online na razne prezentacije pa i na sudjelovanja putem zoom aplikacije. Tako su sa mješovitim pjevačkim zborom nastupili na Međunarodnom online festivalu ukrajinske kulture u Skadovsku u Ukrajini, a sudjelovanje je tehnički omogućio Nikola Krizmanić. Pjevački ansambl nastupio je na 21. međunarodnoj smotri folkloru u Borovu, na donacijskoj večeri u Veleposlanstvu Ukrajine u Zagrebu - Ukrajinci Hrvatske za Zagreb, na 13. središnjoj manifestaciji Ukrajinaca u Hrvatskoj u Osijeku, u Lipovljanima na Večeri ukrajinske pjesme i plesa, u Borovu naselju na Festivalu etno muzike te Mikluševačkom ljetu. Udruga je sudjelovala izradom ukrajinske frizure na Vinkovačkim jesenima u programu Etno frizure svijeta.

Uz rad na kulturnom amaterizmu, udruge priprema zbirku božićnih pjesama za djecu, koje su naši najmlađi članovi godinama pjevali za blagdane posjećujući članove naše udruge od kuće do kuće. Na sajmu knjiga nacionalnih manjina VSŽ potpredsjednica i tajnica UKPD „Ivan Franko“ Vukovar prezentirale su izdanja knjiga i časopisa koje financira Savjet za nacionalne manjine RH među kojima su i tri knjige koje je izdala udruge: „Ukrajinci Vukovarskog kraja“ autora Antina Graljuka, „Prirodnim stazama Ukrajine - biljke i simboli“ autorice Tetyane Kochnyeve i „Ridna mova – priručnik za djecu mlađeg školskog uzrasta“ autorice Oksane Martinjuk i Valentine Pandurske.

Članovi udruge uključili su se u predstavljanje narodnih nošnji nacionalnih manjina koje žive na području Vukovarsko-srijemske županije, te su postavili ukrajinsku lutku u narodnoj nošnji u izlog vukovarske zgrade Velepromet.

Nisu izostali ni radovi na Ukrajinskom domu. U veljači je potpisan ugovor s Fondom za obnovu i razvoj grada Vukovara za nastavak radova na izgradnji Ukrajinskog doma. U 2020. godini obavljeni su radovi u iznosu oko 500.000,00 kn. Radovi su u tijeku i članovi udruge s nestrpljenjem iščekuju završetak kako bi čim prije počeli raditi u novim, prikladnim prostorima za rad.

Članovi i rukovodstvo udruge mogu biti posebno ponosni jer unatoč otežanim uvjetima rada, upravo u ovoj godini Grad Vukovar uručio je UKPD „Ivan Franko“ Plaketu Grada Vukovara za njegovanje i promoviranje ukrajinske kulture.

Tetjana Ramač

GOMILANJE VOJSKE

*Rusija povlači dio vojnika s ukrajinske granice: Što stoji iza ovog neočekivanog Putinovog poteza?
Time je potencijalno zaustavljeno gomilanje desetaka tisuća vojnika na tom području proteklih tjedana*

Ruski ministar obrane u četvrtak je objavio da je vojnicima naređeno da se s granice s Ukrajinom vrate u vojne baze, time potencijalno zaustavivši gomilanje desetaka tisuća vojnika na tom području proteklih tjedana.

Nakon objave o povlačenju ojačale su valute i Rusije i Ukrajine, nekoliko sati nakon što je Rusija završila vojne vježbe na Krimu, poluotoku koji je anektirala od Ukrajine 2014.

Zapadne države još nisu reagirale na rusku objavu, no povlačenje vojnika koji su stigli na ukrajinsku granicu uz tamo već prisutne snage vrlo će vjerojatno pozdraviti države koje su izražavale zabrinutost zbog mogućnosti ruske intervencije na istoku Ukrajine.

NATO je oprezan, kazavši da je svi koraci Rusije prema deeskalaciji "važni", ali i "zakašnjeli".

"NATO ostaje oprezan i nastaviti će blisko pratiti rusko neopravdano gomilanje vojnika u i oko Ukrajine", rekao je dužnosnik saveza

Reutersu. Poručio je da NATO stoji uz Ukrajinu, pa pozvao Rusiju da povuče sve svoje snage s ukrajinskog teritorija.

Glasnogovornica ukrajinskog predsjednika Volodymyra Zelenskog je ranije ovaj mjesec objavila da Rusija na ukrajinskim granicama ima gotovo 40 tisuća vojnika, uz 40 tisuća na Krimu. Moskva nije objavila koliko je vojnika poslala.

Zelenski je na Twitteru objavio kako njegova država "pozdravlja sve korake prema smanjivanju vojne prisutnosti i deeskalaciji situacije u Donbasu", dodavši kako je "zahvalan međunarodnim partnerima na podršci".

Ukrajinski ministar vanjskih poslova Dmytro Kuleba je Reutersu rekao da Kijev ne zna je li Moskva doista planirala napad i dodao da Zapad mora poslati jasnu poruku da će stajati uz Ukrajinu ako do toga dođe.

"Tako da u ovom trenutku može otići u bilo kojem smjeru", kazao je Kuleba.

"Zato je sada toliko važna zajednička reakcija Zapada, kako bi se Putina odvratilo od te odluke".

Ruski ministar obrane Sergej Šojgu rekao je da je naredio vojnicima koji su sudjelovali u vojnim vježbama da se u baze vrate do 1. svibnja, nakon što su dovršili ono što je nazvao "inspekciju" graničnog područja. "Vjerujem da su ciljevi brze inspekcije potpuno ostvareni. Vojnici su pokazali sposobnost pružanja kredibilne obrane države". Šojgu je nekoliko sati prije prisustvovao vojnim manevrima na Krimu za koje je Rusija objavila da su uključivali 10 tisuća vojnika i više od 40 ratnih brodova.

Jutarnji list, 22 travnja 2021.

ZELENSKI PREDLOŽIO PUTINU DA SE NAĐU U VATIKANU

Ukrajinski predsjednik smatra kako bi Sveta stolica mogla odigrati ulogu posrednika budući da su nepristrani

Vatikan je najbolje mjesto da se nađem s ruskim predsjednikom Vladimirom Putinom kako bismo razgovarali o problemima Donbasa, kazao je ukrajinski predsjednik Volodimir Zelenskij za rimsku La Repubblica te time ponovno iznenadio Kremlj svojim prijedlozima o mjestima susreta s Putinom. Ukrajinski predsjednik nedavno je pozvao Vladimira Putina da se nađu na bojišnici na Donbasu te tamo razgovaraju o problemima koje tište obje zemlje. Ovog puta Zelenskij je kazao kakao je Vatikan "optimalno mjesto" za jedan takav sastanak jer je, kaže, Sveta stolica - svjetski moralni autoritet koji može efikasno odigrati ulogu posrednika jer nije pristran i ulijeva povjerenje obju strana. I jedan i drugi prijedlog vidno su osupnuli Kremlj.

Naime, na ponudu da se nađu u Vatikanu Putinov glasnogovornik Dmitrij Peskov je uzvratilo da o tome, koliko on zna, "ni Vatikan ništa ne zna", a ni Moskva nije dobila nikakav službeni poziv ni informaciju o tome. No, ponovio je kako bi Putin rado ugostio Zelenskog u Moskvi, odbivši već sastanak na istočnoeuropskoj bojišnici.

Donbas i Krim nisu tema

Iz Kremlja su poručili da mogu sa Zelenskim razgovarati o odno-

sima i međusobnoj suradnji dviju zemalja, ali da za rusku stranu pitanje Donbasa i Krima nije tema razgovora koja bi se trebala raspravljati na susretu ove dvojice šefova država. Naime, kako kaže Dmitrij Peskov "Rusija nije strana u sukobu na istoku Ukrajine" pa se taj problem ni ne može, kako kažu, riješiti razgovorima Moskve i Kijeva te su ponovno uputili Zelenskog da pregovara s predstavnicima samoproglašanih (i od nikog priznatih, pa ni od strane Rusije) tvorevina.

Doneck i Luhansk

Kijev ne želi priznati odmetnute tvorevine kao stranu u pregovorima jer bi im time dali legitimitet, što ne žele, ali se sve onda vrti u začaranom krugu, jer kako poručuju iz Kremlja - mi nismo strana u ratu, pa ne možemo pregovarati o miru. Isto tako su više puta poručili da je Krim ruski te da o svom teritoriju ne mogu pregovarati s drugim državama.

Podsjetimo, Rusija je Krim anektirala u ožujku 2014 godine, što nitko nije priznao, a tada su stvorene i odmetnute prorusk "državne" tvorevine Doneck i Luhansk. U tom je ratu poginulo već oko 13 tisuća ljudi, a posljednjih tjedana došlo je do eskalacije napetosti kada je Rusija počela gomilati trupe (oko 150 tisuća

vojnika) na granici s Ukrajinom te provela vojne vježbe na Krimu i u Crnom moru.

Povlačenje dijela trupa

Ovih dana Rusija je povukla određeni broj vojnika s Krima, ali se već za rujan najavljuju novi veliki manevri uz ukrajinsku granicu, a i NATO u istočnoj Europi provodi svoje vojne vježbe.

Sastanak Putina i Zelenskog na dugom je štapu, upravo zbog odbijanja Moskve da kriza na Donbasu bude tema razgovora, već pozivaju da se stvari rješavaju prema Sporazumu iz Minska te inzistiraju da

Kijev s Doneckom i Luhanskom izravno pregovara.

Ovdje treba reći da Rusija masovno dijeli državljanstva stanovnicima odmetnutih pokrajina (već preko 600 tisuća) te da su iz Moskve poručili da će Rusija braniti interese Rusa i ruskog stanovništva u Ukrajini, pa da bi pokretanje ratnih operacija od strane ukrajinske vojske i novo razbuktavanje sukoba na tom području moglo označiti i "početak kraja Ukrajine".

Vlado Vurušić

Jutarnji list, 29.04.2021.

TRIDESETPETA GODIŠNJICA NUKLEARNE KATASTROFE U ČERNOBILU

Prije trideset i pet godina, 26. travnja 1986. godine, došlo je do eksplozije na 4. reaktoru Černobilske nuklearne elektrane. Velike količine radioaktivnih čestica uzdignule su se na visinu od 1500 metara, i nošene vjetrom, krenule su prema Skandinaviji, središnjoj i jugoistočnoj Europi. Peti dan nakon eksplozije, čestice su došle i do teritorija Hrvatske o čemu je prvi izvijestio Omladinski radio. Hrabra zagrebačka znanstvenica Alica Bauman danima je javnost informirala o posljedicama katastrofe dok su službene vlasti šutjele o tome.

Trideset i pet godina nakon černobilske katastrofe, ljudi postavljaju svijeće i cvijeće na spomen obilježje, posvećeno vatrogascima i radnicima koji su umrli nakon nuklearne katastrofe u Černobilu, tijekom noćne službe u Slavutiču, gradu na sjeveru Ukrajine, izgrađenom za evakuirano osoblje nuklearne elektrane Černobil nakon katastrofe 1986. koja se dogodila u blizini grada Pripjata.

Pripjat je ostao zamrznut u vremenu te najgore svjetske nuklearne katastrofe.

Ukrajinske vlasti kažu da život za ljude možda neće biti siguran u području Černobila još 24.000 godina. U međuvremenu je to područje postalo utočište divljih životinja.

Stotine tisuća ljudi je napustilo domove. Deseci sela i gradova, nekad naseljeni stotinama tisuća ljudi, napušteni su nakon katastrofe, no unatoč opasnosti od zračenja na tom području živi više od stotinu starijih ljudi. Oko 135.000 ljudi nakon katastrofe je evakuirano iz gradova Pripjata, Černobila i okolnih naselja. Sovjetske vlasti su priprijetile sovjetskim liječnicima da ne smiju oko zdravstvenih problema okolne populacije stvarati nepoželjnu propagandu protiv vlasti te su se zdravstvene posljedice ljudi u pravom

smislu riječi počele rješavati tek nakon uspostavljanja ukrajinske neovisnosti.

Zaštita UNESCO-a i dolazak turista. Ukrajinske su vlasti nedavno zatražile službenu zaštitu UNESCO-a za to područje u koje dolazi sve više turista. Prethodno je godine to područje posjetio rekordni broj od 124.000 turista, uključujući 100.000 stranaca nakon emitiranja iznimno popularne televizijske serije o Černobilu 2019. godine.

Ukrajinski ministar kulture Oleksandar Tkachenko rekao je kako da bi stjecanje statusa UNESCO-a moglo promovirati zabranjenu zonu kao "mjesto sjećanja" koje će biti upozorenje da se takva nuklearna katastrofa više ne ponovi. On je lani izrazio nadu da će status svjetske baštine povećati broj posjetitelja na milijun godišnje.

Ohrabrujući rezultati istraživanja učinaka zračenja. U časopisu Science prije nekoliko dana objavljeni su rezultati istraživanja u kojem su proučavani geni djece čiji su roditelji bili angažirani na poslovima raščišćavanja nakon nuklearne katastrofe. Studija je pokazala kako učinak zračenja na tijelo roditelja nema utjecaja na djecu koju u budućnosti začnu.

Proučavali su rak štitnjače jer se zna da je nuklearna katastrofa izazvala oko 5000 slučajeva tog raka, od kojih je većina liječena i izliječena. Vlasti u vrijeme nesreće nisu spriječile prodaju kontaminiranog mlijeka u tom području i mnoga su ga djeca pila primajući velike doze radioaktivnog joda. Utvrđeno je kako nema razlike između raka štitnjače uzrokovano zračenjem iz Černobila i drugih karcinoma štitnjače. Stoga nema "demonskog" raka iz Černobila koji se ne može liječiti - liječi se kao i svi drugi slučajevi", rekla je autorica studije.

HRT VIJESTI, 26. travnja 2021.

NAJSTARIJE NA SVIJETU: GUDOVAČKA I UKRAJINSKA PISANICA

Gudovačka pisanica i ukrajinska pysanka

Od svih nalaza na lokalitetu Gudovac – Gradina, pisanica izrađena od kokošjeg jajeta svakako je najpoznatiji predmet s ovog lokaliteta poznat javnosti. Spomenuti arheološki nalaz rijedak je sačuvani primjer kontinuiteta tradicije narodnih običaja vezanih uz blagdan Uskrsa od srednjega vijeka do današnjih dana. Tradicija ukrašavanja pisanica upravo spomenutim predmetom na ovim prostorima pomiče se najmanje tri stoljeća prije službenog osnutka Bjelovara kao grada (18. stoljeće). Podatak o bojanim jajima s prostora današnje Republike Hrvatske iz otprilike istog

razdoblja postoji s dosta udaljenog prostora nekadašnje Dubrovačke Republike u pisanim djelima književnika Mavra Vetranovića (1482.-1575.).

Pisanica pronađena u Ukrajini, u gradu Lavovu (ukr: Львів) pripada istome razdoblju kao gudovačka te povezuje sveslavenski svijet i kršćansku vjeru i pokazuje veliku rasprostranjenost ovog načina ukrašavanja jaja.

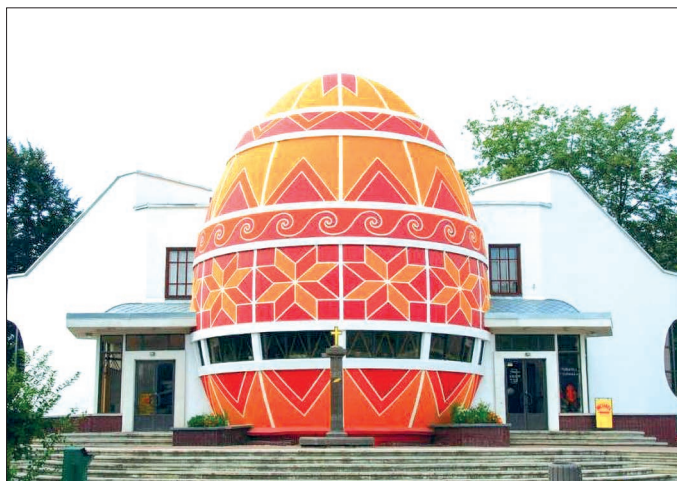
Tradicija bojanja jaja

Dvije su razlike između pronađenih pisanica, a prva je vrsta ukrašenog jajeta. Ono iz Gudovca je kokošje, a iz Lavova je gušče. Gudovačko je urešeno srololikim motivima dok lavovsko nosi motive znaka beskonačnosti. Prema svim dostupnim izvorima i pronađenim arheološkim nalazima, sve upućuje na zaključak kako je u razdoblju kasnog srednjeg vijeka tradicija bojanja jaja na širokom europskom prostoru bila posve uobičajena, ali sa sigurnošću ne možemo rekonstruirati društveni kontekst tog običaja zbog malobrojnosti dostupnih pisanih i materijalnih ostataka. Lavovsku pisanicu je pronašao arheolog Ostap Lazurko u centru Lavova, u drevnom rezervoaru vode na dubini od 5,5 metara, koji datira iz XV./XVI. stoljeća.

BJELOVAR.LIVE

MUZEJ „PYSANKA“ U UKRAJINI

Jedini je na svijetu - muzej uskrasnog slikarstva u Ukrajini a izgrađen je u obliku pisanice

Arhitektonska građevina u obliku najvećeg svjetskog uskršnjeg jajeta visine 14 m i promjera 10 m postala je zaštitni znak ukrajinskog grada Kolomyja (ukr: Коломия). Ovo je jedini muzej uskrasnog slikarstva na svijetu koji privlači posjetitelje iz cijelog svijeta. Ova kulturna institucija izgrađena je u rujnu 2000. godine posebno za očuvanje i izložbu uskrasnih jaja - pisanica.

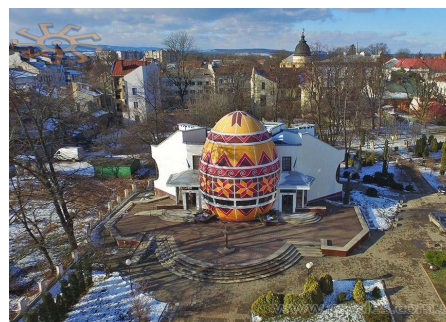
Pisanica je obično kokošje ili gušče jaje, crtano voskom i

obojeno prirodnim ili anilinskim bojama. Tradicija takvog slikarstva u Ukrajini doseže dubine višestoljetne povijesti.

Sada muzej ima zbirku više od 6000 uskršnjih jaja, predstavljenih iz različitih regija Ukrajine kao i iz Pakistana, Šri Lanke, Bjelorusije, Poljske, Češke, Švedske, Sjedinjenih Država, Kanade, Francuske i Indije. Neki su eksponati rađeni na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće.

U muzeju postoji tradicija – vodeće osobe države tijekom posjeta muzeju dobivaju bijelo kokošje jaje, rastopljeni pčelinji vosak i pera kako bi se potpisali a potom ga stručnjaci oslikavaju kao pisanicu.

S ukrajinskog jezika prevela Olesja Martinjuk

Ukrajinci Hrvatske čestitaju sklapanje braka Denisu Šeleru i njegovoj odabranici Viktoriji

Na stranicama Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj često se objavljuju vijesti iz života istaknutih članova Zajednice. To je mogućnost da mi, koji živimo u svim hrvatskim županijama, saznajemo o bitnim događajima, zajedno proživljavajući trenutke i radosti, i tuge, čitajući i prateći životni put naših članova i prijatelja.

Malo je onih koji nisu čuli za Denisa Šelera - Zagrepčanina, veterana Domovinskog rata, čovjeka koji je odlučio 2014. godine otići u Ukrajinu kako bi se borio u sastavu ukrajinskog dragovoljačkog bataljuna AZOV zajedno s tridesetak Hrvata i dragovoljaca iz drugih zemalja.

Za hrabrost u obrani Ukrajine dobio je i visoka odličja među kojima je jedno iznimno vrijedno - orden Narodnog heroja Ukrajine kojim se nagrađuju samo najzaslužniji.

Iako se nedavno vratio u rodni Zagreb, svoj životni put

Denis Šeler spojio je s Ukrajinom zauvijek. Odsada Ukrajinu nosi u srcu zbog još jednog razloga. Ukrajinka prekrasnog pobjedničkog imena – Viktorija, postala je Denisova odabranica 13. veljače ove godine. Brak je sklopljen u Zagrebu u Matičnom uredu Susedgrad, ispred kojega su Denisu i Viktoriji čestitke uputili najbolji prijatelji, te vatreni Bad Blue Boysi s ukrajinskom i hrvatskom zastavom.

Svoju mladu suprugu Denis je upoznao u Ukrajini gdje je Viktorija bila aktivna članica volonterskog pokreta u kojemu su svojim predanim radom, za Ukrajinu teškom ratnom času - Ukrajinci u Ukrajini i u drugim državama svijeta vršili svoju važnu misiju pružajući potporu vojsci.

Mladencima iskreno želimo da u braku budu sretni, da im zajednički trenuci budu ispunjeni radošću, da im ljubav i vjera uvijek budu oslonac u svladavanju svih prepreka.

Marija Meleško i Ukrajinci Hrvatske

